

SOLI DEO GLORIA

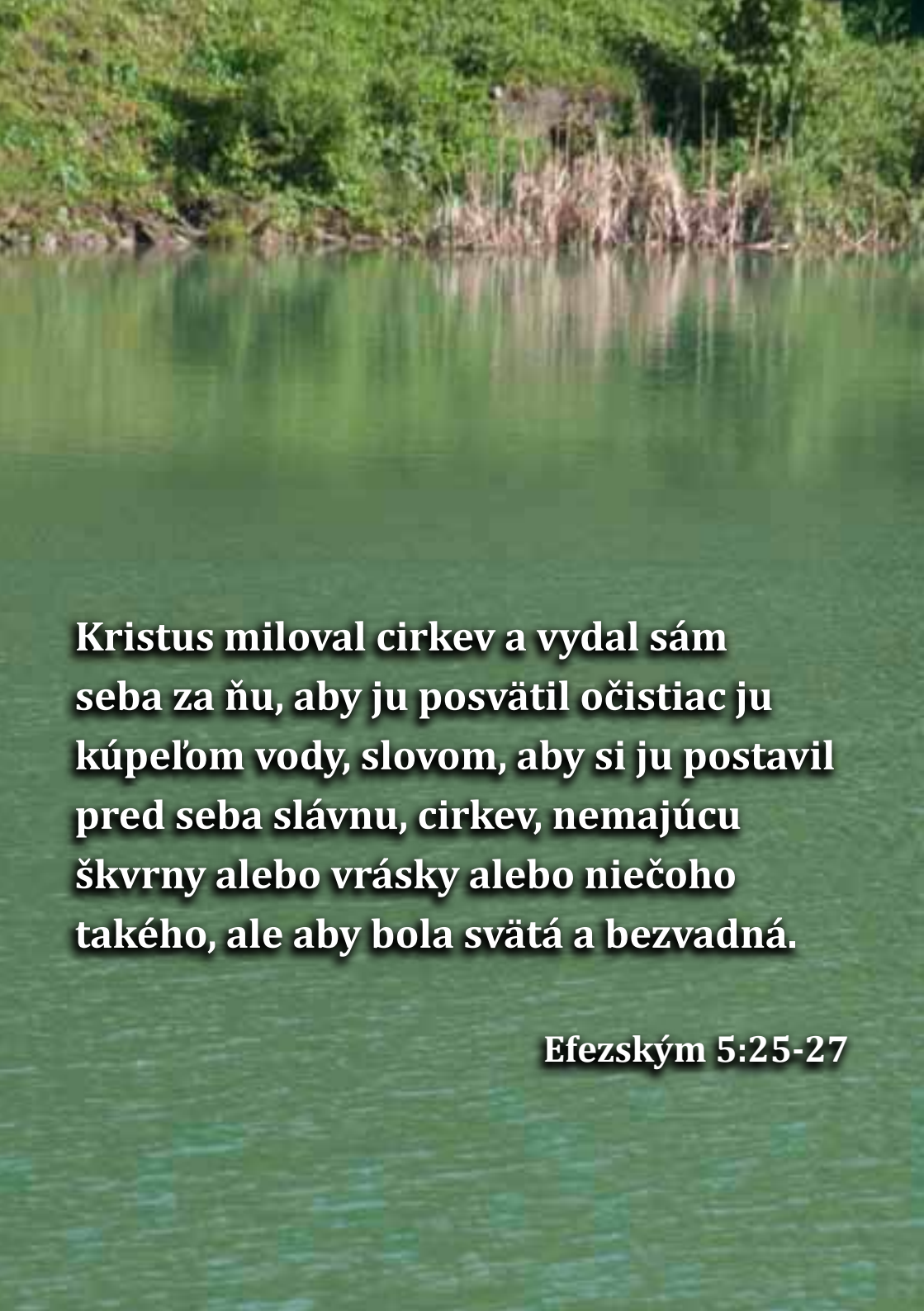
Solas

číslo 39

leto 2018

sola scriptura
jedine Písmo

Je napísané!

**Kristus miloval cirkev a vydal sám
seba za ňu, aby ju posvätil očistiac ju
kúpeľom vody, slovom, aby si ju postavil
pred seba slávnu, cirkev, nemajúcu
škvrny alebo vrásky alebo niečoho
takého, ale aby bola svätá a bezvadná.**

Efezským 5:25-27

Už blízko je Tvoj deň

1. Už blízko je Tvoj deň, keď prídeš, Pane, zas

a Cirkev domov odvedieš do skvúcich neba krás.

2. Noc rýchlo pominie
a svitne rána jas,
v ňom verný pútnik s radosťou
ta uzrie v ríši krás.

3. Tam v dome Otcovom,
keď miesta pripravíš,
tých, čo si krvou kúpil raz,
mu slávne predstavíš.

4. Tam bez prekážky už
v nesmiernej radosi
my chváliť večne budeme
div Božej milosti.

5. Príd', Pane Ježišu,
splň sľub čo dal si nám
a Cirkev, svoju Nevestu,
ved' k nebu výšinám!

Spevník *Duchovné piesne*, Nitra 1987, pieseň č. 342.
Publikované s láskavým súhlasom zostavovateľa spevníka.

Obsah

Martin Luther.....	2	Argument zo Zjavenia 6:9-11	31
Sola scriptura	5	Boh je jeden	33
Sola scriptura a neomylnosť Písma	12	Božia spravodlivosť	39
Druhý príchod Pána Ježiša Krista	19	Ó, vyvolená Cirkev!	42

Martin Luther a nemecká reformácia

„Tu stojím, inak nemôžem. Boh mi pomáha.“

Za počiatok protestantskej reformácie sa počíta 31. október 1517. V tento deň podľa všeobecne prijatej tradície Martin Luther pribil na dvere chrámu vo Wittenbergu svojich 95 téz. Hoci od tejto udalosti uplynulo už 500 rokov, jej význam je potrebné si neustále pripomínať, vracat' sa k nej, držať v pamäti príčiny, ktoré k nej viedli, a brať si poučenie z celého procesu reformácie do života cirkvi dnešných dní. Pritom celý proces protestantskej reformácie potrebujeme vnímať na pozadí všetkého celospoločenského pohybu a predovšetkým v ňom musíme vidieť Boží zásah do dejín cirkvi. Okrem rešpektovania historických spoločenských udalostí však musíme v rovnakej a vyváženej miere zobrať do úvahy aj vplyv osobností a úlohu, ktorú tieto v procese protestantskej reformácie zohrali. Jednou z nich bol práve Martin Luther (1483-1546)^{A)}.

Aj pred 31. októbrom 1517 v katolíckej cirkvi existovali jednotlivci a vznikli celé hnutia, ktoré volali po náprave zbožnosti, cirkevnej morálky, teológie a života. V prostredí celkovej skazenosti vtedajšej cirkvi a jej odklonu od Písma však ešte v plnosti neuchopili evanjelium spasenia z milosti a Písmo ako jedinou autoritu pre spásu a zbožný život. Preto ich snahy ešte nevyústili do radikálnych zmien a obnovy cirkvi do jej pôvodného stavu z obdobia 1. storočia. Až princípom *sola scriptura* (jedine Písmom) sa vrátili reformátori (Luther a súčasne s ním aj ďalší) k autorite apoštolov a prorokov a princípom *sola fide* (jedine vierou) k prijímaniu celého spasenia jedine z Božej ruky.

V počiatočnom období protestantskej reformácie – po 31. októbri 1517, jej hlavný a prvoradý princíp môžeme vidieť v radikálnom presadzovaní Písma^{B)}, inšpirovaného a neomylného Božieho

slova, ako najvyššej a jedinej cirkevnej autority. Reformátori vtedy požadovali a presadzovali, aby Písmo bolo (a aj dnes by malo byť) jedinou normou, podľa ktorej sa reformácia má uskutočniť (a má sa uskutočňovať aj dnes). Dnes hovoríme o piatich reformačných princípoch, vyjadrených piatimi reformačnými *sola* (*sola scriptura, sola fide, sola gratia, solus Christus, soli Deo gloria*)^{C)}.

Život Martina Luthera bol dramatický a jeho životné príhody zaujímavé. Môžeme v nich vidieť Božie mocné pôsobenie a riadenie, ale aj Lutherove zlyhania a omyly. Jeho pochybenia a omyly však nič neuberajú na jeho práci a prínosoch v prospech reformácie. Božie dielo nápravy cirkvi, vykonané prostredníctvom Luthera, si zasluhuje našu najhlbšiu vďačnosť.

Martin Luther sa narodil 10. novembra 1483 v Eislebene v roľníckej rodine. Štúdium na univerzite v Erfurte zavŕšil

získaním hodnosti bakalára v roku 1502 a hodnosťou majstra v roku 1505. Po vysvätení za kňaza bol predstaveným kláštora určený na štúdium teológie. Horlivo študoval Bibliu. Navonok bol úspešný, čo sa prejavilo tým, že v priebehu 7 rokov dosiahol postavenie univerzitného učiteľa. Hodnosť doktora dosiahol 19. októbra 1512 a stal sa profesorom biblickej teológie na mladej univerzite vo Wittenbergu (Nemecko).

Luther však vstúpil do kláštora predovšetkým preto^p, aby spasil svoju dušu, a nie aby študoval teológiu. Vonkajší úspech mu neprinášal pokoj a oveľa viac ako predtým ho trápili depresie a strach z Božieho súdu. Nachádzal sa v prostredí, v ktorom sa verilo, že človek sa musí sám pričiniť o svoje spasenie. Luther sa snažil dosiahnuť pokoj svojej duše tým, že sa postil, bičoval a praktizoval všetky možné spôsoby sebatrýznenia, ktoré sa v tej dobe považovali za „činenie pokánia“. Všetko však bezvýsledne. Napriek intenzívnemu „čineniu pokánia“ žil v neustálom duševnom trápení a strachu o svoju dušu, hoci inými bol považovaný za zbožného svätca. Boh bol pre neho stále len prísny sudca, ktorého lásku a milosť si treba zaslúžiť dobrými skutkami.

V takomto duševnom rozporení podnikol v roku 1511 cestu do Ríma vo veciach svojho rádu, kde, ako dúfal, by mohol dosiahnuť aj odpustenie a oslobodenie od svojich duchovných problémov. Jeho nádej sa nenaplnila. Bol sklamaný a šokovaný povrchnosťou a svetáctvom, ktoré našiel v samotnom centre katolíckeho sveta.

Lutherov duchovný poradca, generálny vikár rádu, povzbudzoval Luthera napriek jeho problémom k hlbšiemu

štúdiu Biblie a k dosiahnutiu hodnosti doktora teológie a vysvetlil mu, že láska k Bohu nie je *cielom pokánia*, ale jeho *predpokladom*. Dôležitým momentom v Lutherovom živote bolo porozumenie, čo je biblické pokánie. Z gréckych textov Písma pochopil, že v pokání ide o zmenu myslenia, o zmenu životných postojov, o zmenu spôsobu života a nie o to, čo sa pod pokáním chápalo v tom čase. Vtedy sa pod latinskou formulkou „činiť pokánie“ rozumelo niečo fyzicky činiť, konať so sebou samým rôznym predpísaným spôsobom, ako napr. bičovať sa, trýzniť sa a podobne.

Intenzívne štúdium Písma doviedlo Luthera k sformovaniu reformačného princípu *sola scriptura*. K druhému princípu *sola fide* dospel štúdiom Listu Rímskym a hlavne verša 1:17, kde sa píše: „*Spravodlivý bude žiť z viery.*“ Jeho myšlienky nadobúdali jasné obrysy. Človek dostáva odpustenie prostredníctvom Božej milosti zdarma. Akákoľvek reč o zásluhách, že si možno spasenie zaslúžiť, sa pre Luthera stala rúhaním a herézou.

Čím hlbšie sa usilovným štúdiom ponáral do Písma, tým jasnejšie videl priepastný rozdiel medzi biblickým učením a učením katolíckej cirkvi a jej praxou. Jeho učenie bolo teraz už založené len na Písme a nie na vyhláseniach pápežov a koncilov – a to ho priviedlo 31. októbra 1517 k uverejneniu jeho 95 téz, v ktorých zavrhol predávanie odpustkov. Prehlasoval, že jedine Boh môže odpustiť náš hriech. Tézy sa rýchlo rozšírili nielen po celom Nemecku, ale dostali sa aj do zahraničia. Luther kázal, vyučoval, prednášal, publikoval. Domnieval sa, že jeho tvrdenia založené na Písme budú prijaté celou cirkvou.

Jeho myšlienky sa z Nemecka rýchlo rozleteli do sveta a Luther sa tým stal medzinárodne známou osobnosťou.

V rámci katolíckej cirkvi sa však Luther samozrejme stal nepohodlnou a nežiaducou osobou. Jeho učenie bolo vyhlásené za kacírské. Vďaka svojim mocným ochrancom sa nemusel za svoje učenie zodpovedať v Ríme, ale na sneme, ktorý bol zvolaný v roku 1521 do Wormsu (Nemecko). Z radov vedenia katolíckej cirkvi bolo požadované Lutherovo odsúdenie.

Luther dostal na tomto sneme prfležitosť vystúpiť 17. a 18. apríla a odvolať svoje učenie. Vyhlásil, že odvolá iba tie omyly, ktoré mu dokážu z Biblie. Okrem iného povedal tieto známe slová:

„Ak nebudem usvedčený z Písma a zdravého rozumu – neprijímam autoritu pápežov a koncilov, lebo sa často mýlia a si navzájom protirečia – moje svedomie je zajaté Božím slovom. Neodvolám nič, lebo ist' proti svedomiu nie je ani správne, ani bezpečné. Tu stojím, inak nemôžem. Boh mi pomáha. Amen.“^(A)-a)

Dňa 26. mája 1521 bol vydaný Wormský edikt proti Lutherovi. Nad Lutherom bola vyhlásená kľatba a bolo prikázané spáliť jeho knihy. Jeho ochrancovia sa však o neho postarali a skrývali ho. Luther asi rok žil v bezpečí na hrade Wartburg pod menom Junker Georg. Tu preložil Nový zákon z gréčtiny do nemčiny a napísal niekoľko kníh. Do Wittenbergu sa vrátil 6. marca 1522 aby upokojil nepokoje, ktoré tam vznikli v dôsledku pôsobenia tzv. *zwickauských prorokov*, ktorí ohlasovali skorý koniec sveta. Pritom sa pod ich vplyvom uskutočňovali unáhlené a neuvážené zmeny v cirkvi. Lutherovi sa podarilo situáciu upokojiť.

Luther sa stal neoddiskutovateľným vodcom reformácie a Wittenberg jej centrom. Hoci jeho návrat bol plný nebezpečenstiev, hrozby sa nikdy neuskutočnili. Nasledujúcich dvadsaťpäť rokov tu žil a pracoval. Oženil sa s Katarínou z Bory (1499-1552), bývalou mníškou, s ktorou vytvorili domácnosť, ktorá sa stala vzorom pre neskoršie protestantské fary.

Vo februári 1529 sa zišiel v Speyeri snem, na ktorom jednotná a veľmi nepriateľská katolícka väčšina stála proti slabej luteránskej menšine. Tu bolo prijaté rozhodnutie, že v oblastiach rímskokatolíckej vlády sa nemajú tolerovať luteráni, kým rímski katolíci mali mať slobodu v oblastiach pod správou luteránskych pánov. Keďže luteráni neboli schopní toto rozhodnutie prehlasať, 19. apríla 1529 snemu predložili *protestáciu* proti tomuto rozhodnutiu. Názov *protestanti* má svoj historický pôvod v tejto udalosti.

Cirkvám, ktoré vznikli pod Lutherovým vedením, sa dostalo pomenovanie *lutherské* (aj *luteránske*) alebo *evanjelické* *augšburského vyznania* podľa vyznania, ktoré bolo urobené na sneme v Augsburgu v r. 1530. Tento snem zvolal cisár Karol V. s cieľom dať do poriadku situáciu v Nemecku. S nečakaným prejavom priateľstva vyzval protestantov, aby predložili svoje vyznanie. Luteráni na sneme predložili svoje sťažnosti a svoje *vyznanie viery*, ktoré zostavil Melanchthon a podpísali protestantské nemecké kniežatá. *Augšburské vyznanie* sa stalo šťastím pre svoj historický význam a šťastím pre svoju vnútornú hodnotu najvplyvnejším zo všetkých luteránskych vyznaní viery.

Lutherská reformácia, ktorá nesie aj pomenovanie *nemecká reformácia*, prenikla takmer do všetkých krajín západnej a strednej Európy a našla tu svojich oddaných prívržencov. Mnohí z nich študovali na univerzite vo Wittenbergu

a stali sa potom vo svojich krajinách priekopníkmi reformácie. V Uhorsku sa *nemecká reformácia* rozšírila predovšetkým v oblastiach, kde žilo nemecké a slovenské obyvateľstvo.

Redakcia Solas

Odkazy a poznámky:

- A) Štúdium histórie cirkvi je samo osebe obsiahla a náročná práca, čo je mimo našich možností. Preto je článok postavený na diele iných a sú v ňom použité myšlienky a texty z nasledovných zdrojov:
- a) Pavel Hanes *Dejiny kresťanstva*, vydalo Združenie evanjelických cirkví v SR, Banská Bystrica 2016, A4, 429 strán, ISBN 80-88945-01-1 a video prednáška *Päť solas reformácie*, <https://www.youtube.com/watch?v=1LcsxHCD2NQ>
 - b) Štěpán Šoltés, *Dějiny křesťanské církve, Kalich 1990, A5, 160 strán. ISBN 80-7017-204-5*
 - c) Ján Hudec, *Pútnici na úzkej ceste, A-Alef Ostrava 1999, A5, 275 strán. ISBN-80-85237-62-8*
Pre záujemcov o hlbšie štúdium dejín cirkvi odporúčame predovšetkým zdroj a).
- B) Máme na mysli *Písmo pozostávajúce zo 66 kníh*.
- C) Pozri články:
- a) Rok 2017 – jubilejný rok; *Protestantská reformácia roku 1517, Solas číslo 36, jeseň 2017.*
<http://casopis.solas.sk/svedectva/rok-2017-jubilejny-rok>
 - b) *Päť sola a Solus Christus, Solas číslo 37, zima 2017.* <http://casopis.solas.sk/vyucovanie/pat-sola>
- D) Podľa zdroja A)-a) str. 220-221.

Sola scriptura Jedine Písmo

Sola scriptura je uholný kameň univerzálneho protestantizmu, na ktorom protestantizmus stojí alebo tiež aj padá.

(B. B. Warfield, 1851-1921)

Tvrdenie, že päť reformačných princípov, známych ako päť *sola* (*jedine*), je stále v platnosti a v priebehu rokov existencie protestantizmu nestratili nič zo svojej dôležitosti a aktuálnosti, je stále pravdivé a platné.

Porozumieť týmto piatim princípom, uchopiť ich a riadiť sa nimi vo svojom živote je prejavom pravosti a dokázanosti biblickej spasiteľnej viery ako jednotlivca, tak aj zborov. Pre veriacich hlásiacich sa k protestantskému evanjelickému prúdu kresťanstva, ale aj pre všetkých biblických veriacich by malo byť samozrejmosťou poznať východiská

svojej cirkevnej príslušnosti, ktorými sú neodmysliteľne aj päť reformačných *sola*. Je to obzvlášť dôležité v období narastajúceho tlaku na biblickú vieru a odklonu od posolstva Písma, čoho sme svedkami opäť aj v týchto dňoch. Tak ako v počiatkoch protestantskej reformácie, aj dnes je životne dôležité upozorňovať a zdôrazňovať, že *jedinou*

cestou spasenia, ktorá *jediná* vedie do večného života a Božieho kráľovstva, je *jedine* Božia cesta, ktorá je zjavená a predložená *jedine* na stránkach Písma. Táto cesta je prostredníctvom reformátorov sformovaná do piatich reformačných princípov, ktoré považujeme za Boží dar Cirkvi, s cieľom nápravy chýb, ku ktorým došlo po jej ranom období, po dobe apoštolov Ježiša Krista.

Týchto päť *sola* zhrňuje to, čo sa môžeme o viere naučiť z Písma. Vedú nás k viere, ako sa so živým Bohom môžeme stretnúť už tu, v časnom živote, a potom s ním prebývať vo večnosti. Najdôležitejšia otázka pre každého človeka je: *Ako nájdem milostivého Boha?* Každý potrebuje vedieť, ako môže byť spasený, lebo to žiadny človek za nás neurobí. Každý sa raz postaví pred Boha sám za seba. Nieкто nám môže ukázať cestu, zvestovať nám evanjelium spasenia, ale nemôže nás zobrať a priniesť k Bohu. Túto cestu si musí prejsť každý sám a s Bohom sa každý stretne osobne sám za seba. Nikto sa za mňa nepostaví pred Boha, ako ani ja sa pred neho nepostavím za iného. Preto je táto otázka taká veľmi dôležitá. O tom je spása a o tom je aj päť reformačných princípov, päť *sola* (*sola scriptura* – *jedine Písmo*, *sola fide* – *jedine vierou*, *sola gratia* – *jedine z milosti*, *solus Christus* – *jedine Kristus*, *soli Deo gloria* – *jedine Bohu patrí sláva*). Preto protestantská reformácia bola a je taká veľmi dôležitá. Preto sa týmto piatim reformačným princípom postupne na stránkach časopisu *Solas* venujeme^{A)}. Historicky prvým z nich bol princíp *sola scriptura*. (Pozri predchádzajúci článok „Martin Luther“ a tiež články uvedené v odkaze^{B)}.)

V celej histórii cirkiev zo strany nepriateľov kresťanstva opakovane čelila útokom na Bibliu, ale v posledných dvoch storočiach je pravdivosť a spoľahlivosť Božieho slova spochybňovaná už aj tými, ktorí sa hlásia ku kresťanskej viere, teda zvnútra kresťanstva. Preto je princíp *jedine Písmo* (*sola scriptura*) aj dnes potrebné rovnako neutíchnajúco uvádzať do života cirkví, ako to robili v 16. storočí zástancovia protestantskej reformácie. Tomuto princípu sa v tomto článku^{C)} bližšie venujeme. Jeho cieľom je ukázať, čo sa za týmto výrazom skrýva, čo je jeho obsahom.

Vznik a obrana princípu *sola scriptura*

Martin Luther k princípu *sola scriptura* dospel pri intenzívnom štúdiu Písma v rokoch 1513-1516 počas pôsobenia na univerzite vo Wittenbergu, kde v tej dobe prednášal výklad Knihy žalmov, Listu Rímskym, Galatským a Židom. Po zverejnení 95 téz 31. októbra 1517 nastalo obdobie, v ktorom Luther musel obhajovať svoje učenie a odmietavé stanovisko voči pápežovi, koncilom a celkovo voči učeniu a praxi katolíckej cirkvi.

Uskutočnili sa viaceré debaty. K jednej došlo v júni 1519 v Lipsku. Tu katolícke učenie zastupoval Johannes von Eck. Luther sa na debaty starostlivo pripravoval^{Cb)}. Počas svojej prípravy porozumel, že kritickým bodom v debatách je otázka pápežskej zvrchovanosti a neomylnosti, ako ju predkladalo rímske katolícke náboženstvo. Pápežská zvrchovanosť nad cirkvou bola (a ešte stále je) postavená na dvoch pasážach Písma a to:

1. *Matúš 16:18-19*. Tu Ježiš nazýva Petra „skalou“, na ktorej zbuduje svoju

cirkev, zaslúbiac mu „kľúče nebeského kráľovstva“^(B)C). Podľa Ríma tu Ježiš vyhlasuje (učí), že Peter je prvý pápež, a dáva tým Petrovi (a jeho neprítomným nástupcom) zakladajúcu a rozhodujúcu pozíciu vo vybudovaní svojej cirkvi. Odkedy sú Petrovi (a cez neho všetkým budúcim pápežom) dané „kľúče kráľovstva“, má pápež najvyššiu autoritu, vládu a správu nad cirkvou a je neomylný, keď vykonáva túto autoritu ako najvyšší vládca, keď vyučuje ako zástupca Krista na zemi – teda keď hovorí *ex cathedra*.

2. *Ján 21:15-19*. Tu Ježiš hovorí Petrovi: „Pas moje ovečky.“ Rím v tom vidí Ježišovo výnimočné poverenie Petra právom vlády a moci nad celou cirkvou. Luther takéto interpretácie Písma odmietol. Pre Luthera „*skala nie je žiadna konkrétna cirkev (cirkevná spoločnosť), ale je to neviditeľná cirkev, ktorá existuje kdekoľvek, kde sa načúva Božiemu slovu a verí sa mu*“.

Luther bol požiadaný, aby priamo odpovedal na otázku, *kto je konečnou autoritou – Božie slovo alebo pápež*, lebo podľa Ecka Písmo dostáva svoju autoritu od pápeža(!). Luther rezolútne nesúhlasil a dôvodil, že Písmo má autoritu nad pápežmi, cirkevnými otcami a dokonca aj cirkevnými konciliami – títo všetci sa v minulosti mýlili a dopúšťali sa chýb. Okrem toho, povedal Luther, nielenže je Písmo spoľahlivou autoritou, ale školák s Bibliou v ruke je lepšou a spoľahlivejšou oporou ako pápež.

Je dôležité pripomenúť si, že pre Luthera je *sola scriptura* priamo spojené s *neomylnosťou* Písma. Pre neho Bibliu robí jedinou najvyššou autoritou to, že je inšpirovaná Bohom, pretože je

to Bohom vydychnuté Božie slovo. Preto Písmo *jediné* sa nemôže mýliť a ani sa nemýli. Zatiaľ čo Rím veril v „Písmo a tradíciu“ ako (dve) neomylné authority, Luther dôvodil, že Písmo *jediné* je našou neomylnou autoritou danou od Boha.

Luther tiež dôvodil, že cirkevní otcovia „sú omylní rovnako, ako človek je omylný“; preto bol ochotný uveriť im len vtedy, keď mu pre svoje názory a tvrdenia poskytnú dôkaz priamo z Písma, „*ktoré sa nikdy nemýli*“. Preto, uzavrel Luther, „Písmo *jediné* je pravda Pána a Majstra spomedzi všetkých písomností a doktrín, ktoré sú na svete“. Naprotiveň Rímu, Lutherov protest v tomto smere teda bol, že Božie slovo *jediné* je cirkevnou *bezchybnou* autoritou.

Napätie narastalo. Rok 1520 bol pre Luthera rokom plodného písania. Napísal niekoľko traktátov a esejí, z ktorých kniha *Babylonské zajatie cirkvi* sa jeho súčasníkom zdala najrevolučnejšia. Spomenieme dve z jeho prác:

Kniha *Kresťanským kniežatám nemeckého národa* bola výzvou celému Nemecku zjednotiť sa proti Rímu. V tomto diele Luther búral tri falošné múry rímskej kúrie^{D)}:

1. Prvým múrom je *duchovná moc*, ktorá je údajne nadradená časnej moci kráľov a kniežat. Vyhlásil, že všetci kresťania sú kňazmi od krstu a že kňazstvo nie je vyňaté spod právomoci občianskej moci.

2. Druhým múrom je tvrdenie, že *nikto nemôže vykladať Písmo, jedine pápež*. Opakoval, že každý skutočný kresťan je kňazom, a teda je schopný rozumieť Písmu.

3. Tretím múrom je pápežský nárok, že *nikto nemôže zvolať všeobecný koncil, jedine rímsky biskup*. Poukázal na Nikajský koncil z roku 325, ktorý bol zvolaný cisárom Konštantínom I.

Lutherov plán na reformu obsahoval: zrušenie pápežskej štátnej moci, vytvorenie nemeckej cirkvi, vnútorné náboženské reformy, zníženie počtu žobravých rádov, inšpekciu kláštorov (nespokojným treba dovoliť odísť), obmedzenie počtu svätých dní a zrušenie celibátu (kňazi sa môžu ženit’).

Kniha *Babylonské zajatie cirkvi* je prenikavou kritikou sakramentalizmu (obradníctva), ktorý bol základom (katolíckej) cirkvi. Luther v nej poukazoval na nesprávniť v cirkvi vzhľadom na sviatosť. Luther kritizoval:

1. *Upretie kalicha laikom*. Luther z Písma dokazoval, že táto sviatosť pod *obojakým spôsobom* patrí všetkým, ktorí ju vyhľadávajú.

2. *Učenie o transsubstanciácii*^[6]. Podľa Luthera pri sviatosťi eucharistie sa prijíma skutočný chlieb a skutočné víno, v ktorých spoluexistujú (koexistujú) telo a krv Kristova. Toto učenie sa obyčajne nazýva *konsubstanciácia*^[7].

3. *Učenie o omši*. Z Písma argumentoval, že Boží dar spravodlivosti sa prijíma jedine vierou samotnou (*sola fide*).

Kritika a obmedzenie sviatostí (obmedzil ich na dve či tri: eucharistia, krst a pokánie) znamenala odmietnutie vlády katolíckej cirkvi nad celým životom človeka (od narodenia až po smrť) a jeho závislosti na ňou prisluhovaných sviatosťiach. Aj v tejto práci Luther jasne poukázal na svoju vieru v *sola scriptura*. Keď Erasmus túto knihu čítal, zvolal: „Rozchod je nezvratný!“

Pápež Lev X. vydal v roku 1520 bulu *Exsurge Domine*, podľa ktorej sa odsudzujú Lutherove výroky, zakazuje sa mu kázať, a ak Luther do 60 dní neodvolá svoje učenie, bude uväznený ako heretik. Všetci verní katolíci majú spáliť jeho spisy.

60-dňová lehota na odpoveď uplynula 10. decembra a 11. decembra 1520 o deviatej hodine ráno Luther na verejnom zhromaždení pred wittenbergskou univerzitou hodil do plameňov ohňa pápežské konštitúcie (nariadenia), vtedajšie teologické knihy a pápežskú bulu. To bolo ako vyhlásenie vojny Rímu. Už sa mu nedalo cúvnuť späť. Rím reagoval a 3. januára 1521 bol Luther exkomunikovaný bulou *Decret Romanum Pontificem* pápeža Leva X.

V roku 1521 sa Luther postavil pred snem vo Wormse, kde sa od neho požadovalo odvolanie jeho kníh. Luther to odmietol so slovami, že odvolá iba to, v čom bude z Písma usvedčený z nesprávniť, lebo ísť proti svedomiu je jednak nesprávne a jednak nebezpečné. Tu predniesol svoj známy výrok: *Tu stojím, inak nemôžem. Boh mi pomáha!*

Zatiaľ čo pápeži a koncily si navzájom protirečia, a preto sa mýlia, Písmo jediné sa nemýli. Luther veril, že Písmo je *normujúca norma* a nie *normovaná norma*. Vo Wormse Luther odmietol teóriu dvoch zdrojov, podľa ktorej ústna tradícia mala byť druhý, neomylný mimobiblický zdroj Božieho zjavenia. Pritom si Luther veľmi cenil tých cirkevných otcov a koncily, ktorí/ktoré obraňovali ortodoxiu (pravovernosť Písma). Stále a opakovane tvrdil, že len samotné Písmo je náš neomylný zdroj Božieho zjavenia.

Sola scriptura – definícia, obsah a význam

Z predchádzajúceho stručného prehľadu Lutherových vyjadrení sa vychádza pri zostavení definície *sola scriptura*. Pre Luthera a ostatných reformátorov znamenalo *sola scriptura*, že len Písmo, pretože je Božie inšpirované slovo, je neomylnou a bezchybnou, dostatočnou a pre nás a pre cirkev konečnou (najvyššou) autoritou. Prejdeme si touto definíciou s cieľom čo najširšie uchopiť jej význam.

Na prvom mieste si povieme, že *sola scriptura* znamená, že iba Písmo samotné je naša konečná (najvyššia) autorita. Aj keď sa slovo autorita v dnešných dňoch silného individualizmu dosť ťažko počúva, nemôžeme prehliadnuť, že toto slovo je v Biblii frekventované a veľmi často zdôrazňované. V skutočnosti *sola scriptura* znamená, že Biblia je našou vedúcou, najvyššou, konečnou a rozhodujúcou autoritou. Poznamenáme však pritom, že týmto sa nechce povedať, že pre nás už niet iných autorít; napríklad, že v cirkvi, v našom miestnom cirkevnom zbore pre nás už niet žiadnej autority. Takéto stanovisko nezastávali ani reformátori.

V *sola scriptura* je obsiahnuté aj to, že pre kresťana existujú aj iné dôležité autority – autority, ktoré treba poslúchať a nasledovať. Popritom však jednako Písmo samotné je našou konečnou (najvyššou) autoritou. Písmo je autorita, ktorá je nad všetkými ostatnými autoritami. Je to autorita, ktorá má posledné slovo. Môžeme povedať aj tak, že Písmo jediné (samotné) je autorita, ktorá má vládnucu, vedúcu úlohu, zatiaľ čo ostatné autority majú iba slúžiacu úlohu. Toto

znamená, že všetky ostatné autority sú autoritami len v takej miere a rozsahu, v akom im to určuje Písmo – majú odvodenu autoritu. Sú Písmu podriadené a slúžia pod Písmom, ktoré jediné je našou najvyššou autoritou.

Po druhé: *Sola scriptura* znamená, že Písmo samotné/jediné je našou dostatočnou autoritou. Nielenže Biblia je našou najvyššou a konečnou autoritou, ale je autoritou, ktorá zabezpečuje veriacemu všetkými potrebnými pravdami, ktoré ja a ty, on a ona potrebujeme pre spasenie a pre nasledovanie Krista. Biblia je teda dostačujúca pre vieru a praktický život. Inej takej autority niet. Je to výpoveď samotného Písma – tak to Pavol píše Timoteovi: „Celé Písmo je vydýchnuté Bohom a je užitočné na vynaučovanie, karhanie, naprávanie, na výchovné káznenie v spravodlivosti, aby bol človek Boží dokonalý, ku každému dobrému skutku pripravený“ (2. Timoteovi 3:16-17)⁽⁶⁾. Povedané stručne a inými slovami: Biblia je pre nás vo všetkých otázkach spásy, večného života a života v posvätení zvrchovanou a dostatočnou autoritou.

Po tretie: *Sola scriptura* znamená iba (len) Písmo, pretože ono je Božie inšpirované slovo, je našou neomylnou (bezchybnou) autoritou. Základom biblickej autority – tou jedinou príčinou, prečo je Písmo autoritou, je, že Boh je jeho duchovný (Boží) autor. Základ pre biblickú autoritu je jej duchovná (Božia) inšpirácia. Písmo je konečnou (finálnou) autoritou cirkvi, pretože Písmo je slovo Boha.

Písmo a Písmo samotné (nie Písmo a tradícia) je vydýchnuté Bohom vo svojej úplnosti a na tomto základe stojí

neotrasiteľne ako konečná (najvyššia) bezchybná autorita cirkvi. Pavol píše: „*Celé Písmo je vydýchnuté Bohom...*“ (2. Timoteovi 3:16)^G. Rovnako tak hovorí aj Peter (2. Petrov 1:19-21, hlavne verš 21): „(19) *Aj máme pevnejšie slovo prorocké, a dobre robíte, že máte naň obrátený svoj pozor ako na sviecu, svietiacu na šerom mieste, dokiaľ by sa nerozvidnel deň, a nevzišla dennica vo vašich srdciach, (20) vediac najprv to, že niktoré proroctvo Písma nedeje sa z vlastného rozlúštenia budúcnosti. (21) Lebo nikdy nebolo proroctvo vynesené vôľou človeka, ale Svätým Duchom súc nesení hovorili svätí Boží ľudia.*“ Je to na základe verbálnej plenárnej inšpirácie^H), že Biblia je neotrasiteľnou, nepohnutelnou, bezchybnou autoritou pre cirkev. Čo hovorí Písmo, to hovorí Boh!

Aby sme získali celkový obraz, čo *sola scriptura* je, musíme povedať viac než len to, že Biblia je inšpirovaná alebo Bohom vydýchnutá. Inšpirácia má viesť k porozumeniu, že Biblia je dokonalá, bezchybná, neomylná a spoľahlivá. Inými slovami: neomylnosť je dôsledok inšpirácie. Inšpirácia a neomylnosť sú dve stránky tej istej mince a nedajú sa jedna od druhej oddeliť. Pretože Boh hovorí – a Boh je bezpochyby pravda –, preto aj jeho Slovo (Písmo) musí byť pravda a dôveryhodné vo všetkom, k čomu sa vyjadruje. Slovo Boha vyjavuje, kto a aký Boh je, odhaľuje, zjavuje, ukazuje jeho charakter. Takže Písmo sa právoplatne označuje ako Slovo Boha. Žalmista hovorí: „*Cesta silného Boha je bezúhonná. Reč Hospodinova je čistá, dokázaná sťa zlato v ohni...*“ (Žalm 18:31).

Pretože *neomylnosť* je biblický dôsledok *Božej inšpirácie* a inšpirácia a neomylnosť sú neoddeliteľné a vzájomne prepojené, je neomylnosť nevyhnutnou súčasťou princípu *sola scriptura*, vstupuje do princípu *sola scriptura*. Boh pravdy vydýchol svoje Slovo pravdy a výsledkom je nič menšie ako *bezchybná autorita* daná cirkvi.

Prešli sme si definíciou princípu *sola scriptura* a ukázali sme si, čo tento princíp obsahuje, čo je v ňom zahrnuté. Tento princíp bol reakciou a odpoveďou reformátorov na situáciu v cirkvi v 16. storočí. Princíp platí rovnako aj dnes. Je stále dôležitým nástrojom obrany viery v rukách verných biblických veriacich. V dnešných dňoch však *sola scriptura* stojí pred novými výzvami, pred novými útokmi, ktoré, ako sme to už uviedli vyššie, prichádzajú zvnútra kresťanstva, teda zo strany tých, ktorí o sebe prehlasujú, že stoja na pozícii kresťanskej viery. Sú to útoky, s ktorými sa reformátori nestretli a ani ich neočakávali. Dvom z nich sa venujeme v nasledujúcom článku („*Sola scriptura* a neomylnosť Písma“).

Samotná reformácia, ale rovnako aj jednotliví reformátori by v nás mali vyvolávať veľkú úctu a vďačnosť. Bol to (a ešte stále je) komplexný proces, v ktorom Boh upozornil ľudí na to, ako človek, ty a ja, môže byť zachránený a mať večné spoločenstvo s ním. Preto vždy majme na pamäti, kto bol za nás ukrižovaný a vzkriesený – a tým bol jedine Pán Ježiš Kristus.

Drahoslav Vajda

Zdroje a poznámky:

A) *Latinské sola* (z adjekt. *solus, sola, solum*) sa do slovenčiny prekladá nasledovnými slovami: *jedine, jediné, len, iba, výlučne, nič iné ako, samotná/samotnou, jediná/jedinou, samojediný, samotný/samotnému (soli)*, ktoré sú v týchto piatich slovných výrazoch synonymami.

Keď sa nad všetkými piatimi sola zamyslíme, všetky znejú ako protest, ako reakcia na niečo, čo je v nich nevypovedané, resp. zamlčané. Všetky hovoria proti niečomu. A je to tak! Všetky sú reakciou a odpoveďou na učenie, tvrdenia a prax vtedy jedinej inštitucionálnej katolíckej (rímskej) cirkvi. Toto postupne, ako jednotlivými princípmi v časopise prechádzame, ozrejmuje a vysvetľujeme. Rovnako tak je to aj v tomto článku, z ktorého by malo byť zrejmé, prečo sola scriptura, prečo iba jedine/jediné Písmo a čo sa tým zamieta, odvrhuje.

B) Pozri články:

a) Rok 2017 – jubilejný rok; Protestantská reformácia roku 1517, Solas číslo 36, jeseň 2017. <http://casopis.solas.sk/svedectva/rok-2017-jubilejny-rok>

b) *Päť sola; Solus Christus*, Solas číslo 37, zima 2017. <http://casopis.solas.sk/vyucovanie/pat-sola>

c) *Kľúče nebeského kráľovstva*, vyd. MSEJK, Bratislava 2004 <http://drahoslav.solas.sk/publikacie/publikacie/kluce-nebeskeho-kralovstva>

C) *Štúdium histórie cirkvi je samo osebe obsiahla a náročná práca, čo je mimo možností autora. Preto je článok postavený na diele iných a sú v ňom použité myšlienky a texty z nasledovných zdrojov:*

a) Pavel Hanes *Dejiny kresťanstva*, vydalo Združenie evanjelikálnych cirkví v SR, Banská Bystrica 2016, A4, 429 strán, ISBN 80-88945-01-1 a video prednáška *Päť solas reformácie*, <https://www.youtube.com/watch?v=1LcsxHCD2NQ>

b) Matthew Barrett *Sola Scriptura in the Strange Land of the Evangelicalism:..., The Southern Baptist Journal of Theology (SBJT)*, 19(4), 2015: 9-38.

c) Štěpán Šoltés, *Dějiny křesťanské církve, Kalich* 1990, A5, 160 strán. ISBN 80-7017-204-5

D) *Rímska kúria alebo pápežská kúria je ústredný administratívny a súdny orgán, ktorý slúži pápežovi na správu vecí katolíckej cirkvi.*

E) *Katolícka cirkev nebiblicky učí, že pri sviatosti eucharistie dochádza k zmene podstaty (prepodstatneniu čiže transsubstanciácii) chleba na skutočné telo Kristovo a vína na skutočnú krv Kristovu. Vonkajšia podoba chleba sa nemení, avšak vnútorná podstata sa mení na telo Kristovo. Tak isto je to aj s vínom a krvou.*

F) *Učenie o konsubstanciácii je rovnako nebiblické ako učenie o transsubstanciácii. Dôvod je ten, že podľa tohto učenia je Kristus v chlebe a víne sprítomnený podobne ako v prípade transsubstanciácie.*

G) *Uvedený citát verša 2. Timoteovi 3:16-17 je prienik viacerých prekladov Písma – považujeme ho za lepší, vernejší a výstižnejší. Je odlišný od prekladov prof. Roháčka a ECAV.*

H) *verbálna plenárna inšpirácia: Verbálna znamená slovná, čiže inšpirácia na úrovni slov, teda že každé jedno slovo je Bohom dané. Inak povedané, že znenie, výrazové prostriedky sú inšpirované. Plenárna znamená, že všetky časti Biblie sú rovnako a rovnocenne autoritatívne – celá Biblia (66 kníh) je inšpirovaná (nielen niektoré časti).*

***Sola scriptura* a neomylnosť Písma**

Dve výzvy, ktorým čelí *sola scriptura* dnes

Jedným z atribútov *sola scriptura*, a pritom veľmi dôležitým, je neomylnosť Písma. Čo sa pod neomylnosťou rozumie a aký vzťah má tento atribút k princípu *sola scriptura*, je témou tohto článku. Aký je vzťah medzi inšpiráciou a neomylnosťou? Je celé Písmo Božím slovom? Akým výzvam čelí Písmo ako Božie inšpirované slovo v dnešnej dobe? Čo sa zmenilo od počiatkov reformácie? Čo nám prinieslo osvietenstvo^{A)}, racionalizmus^{B)}, humanizmus^{C)}, sekularizácia^{D)} spoločnosti a moderné vedecké poznanie vo vzťahu k princípu *sola scriptura*?

1. Obmedzená neomylnosť

Zatiaľ čo dnes sa mnohé pojednania o *sola scriptura* sústreďujú na autoritu a inšpiráciu Písma, len málokto dopodrobna rozoberajú neomylnosť Písma. Od čias reformácie čelí *sola scriptura* útokom nových protivníkov. Reformátori 16. storočia oponovali Rímu, pretože Rím spochybňoval autoritu a dostatočnosť Písma tým, že vyzdvihoval *tradíciu*, ktorú považoval za Božie zjavenie s rovnakou autoritou ako samotné Písmo. Tak bola spochybňovaná aj jedinečnosť biblickej neomylnosti, lebo Rím tvrdil, že existuje aj druhý zdroj Božieho zjavenia, ktorý je rovnako neomylný, a to *tradícia*. Rím neprotirečil neomylnosti Písma. Vyhlasoval neomylnosť Písma. Avšak to, že Rím vyzdvihoval *tradíciu* ako druhý neomylný zdroj zjavenia, vnímali reformátori ako hlavnú hrozbu pre výhradnosť (exkluzívnosť) a jedinečnosť Písma ako jediného neomylného zdroja zapísaného zjavenia a konečnej autority pre cirkev. Dôsledok pohľadu a postoja Ríma bol devastujúci. Keď Rím tvrdil, že nielen samotné Písmo, ale aj *tradícia* je neomylná, potom už

Písmo nemohlo byť dostatočné a nemohlo byť autoritou samo osebe. Pre Rím bola *tradícia* rovnocenne autoritatívna, pretože sa považovala nielen za zjaviteľskú, ale aj za neomylnú. Toto vyzdvihnutie *tradície* malo za následok zapretie dostatočnosti Písma a zapretie konečnej (najvyššej) autority samotného Písma.

Situácia sa ešte zhoršila s nástupom osvietenstva, liberalizmu a postmodernizmu. Teraz sa už spochybňuje priamo dôveryhodnosť a pravdivosť samotnej Biblie, čo Rím 16. storočia nerobil. História ukazuje, že keď sa odmietne *dôveryhodnosť* Písma, netrvá dlho, kým sa následne opustí aj *dostatočnosť* a *autorita* Písma. Všimnime si tento nerozlučný vzťah medzi neomylnosťou, dostatočnosťou a autoritou. Ak by sa Písmo vo viacerých ohľadoch mýlilo, ako by mohlo predstavovať záväznú autoritu? Kedykoľvek a kdekoľvek sa pootvorí dvere uvažovaniu, že Biblia sa môže v niektorých veciach mýliť, podkopáva sa závažným spôsobom princíp *sola scriptura*.

Takéto prístupy existujú aj v súčasnosti. Mnohí evanjelikáli sa dnes snažia

vytýčiť strednú cestu tým, že podržia biblickú autoritu a dostatočnosť, ale poprú jej *neomylnosť*. Zatiaľ čo niektorí úplne opustili princíp neomylnosti Písma, iní nie sú ochotní zájsť až tak ďaleko. Títo sa uchylujú k postoju „*obmedzenej neomylnosti*“. Tento postoj môže nabráť rôzne podoby. Jedno je však spoločné: pripúšťa sa, že v Písme sú chyby, avšak samotné ústredné biblické duchovné poslanstvo je neomylné.

Zástancovia *obmedzenej neomylnosti* trvajú na tom, že zatiaľ čo Písmo nemusí byť dokonalé vo všetkých oblastiach, ku ktorým sa vyjadruje, ako napríklad dejiny či kozmológia, zostáva dôveryhodným vo svojom hlavnom odkaze, a preto Biblia zostáva autoritatívnu aj dostatočnou. Zástancovia *obmedzenej neomylnosti* si dokonca myslia, že ich postoj nenaruša princíp *sola scriptura*. Takýto postoj zastávali napríklad „progressívni neo-evanjelikáli“ na Fullerovom seminári v 60. rokoch. Odmietali úplnú neomylnosť Písma, avšak zastávali názor, že Písmo je najvyššia a konečná autorita pre kresťana. Tento postoj sa rozšíril v 60. rokoch dvadsiateho storočia a prežíva v zboroch a cirkvách až do dnešného dňa.

Ako máme vnímať presvedčenie o obmedzenej neomylnosti Písma? Tento postoj si vnútorne protirečí. Dôvod je ten, že spochybnenie neomylnosti a spoľahlivosti Písma vedie k spochybneniu jeho dostatočnosti a autority. Tieto atribúty Písma sú totiž nerozlučiteľné a nerozdeliteľné. Je to tak preto, lebo celé Písmo je Bohom vydýchnuté (inšpirované), a teda je bez chyby. Preto, že je celé inšpirované, má konečnú (najvyššiu) autoritu a je plne dostatočné.

Luther v debatách, v ktorých obhajoval Písmo a *sola scriptura*, poukazoval na to, že Písmo je výnimočné nielen preto, že je božsky inšpirované, ale aj preto, že je úplne dokonalé a bezchybné, čo silne kontrastuje s nedokonalosťou cirkevnej tradície. Luther zdôrazňoval, že pápeži sa mohli mýliť a mýlili sa, koncily sa mohli mýliť a mýlili sa, avšak Písmo nie. Písmo je im preto nadradené. Luther neopovrhoval autoritou cirkvi ani nezavrhol koncily, ako keby nemali žiadnu hodnotu. Luther však neoblomne hlásal, že Písmo je jediná neomylná a spoľahlivá autorita v cirkvi.

Práve preto, že Božie slovo je Bohom vydýchnuté, je nevyhnutne bezchybné a práve preto má bezpodmienečnú a najvyššiu (konečnú) autoritu. *Sola scriptura* znamená, že len samotná Biblia je našou bezchybnou autoritou, a nemožno preto tvrdiť niečo iné. Luther preto veril, že cirkevné koncily, cirkevní otcovia a pápeži nemôžu mať rovnakú autoritu ako Písmo. Ich autorita sa odvíja od ich vernosti biblickému textu, ktorý jediný je inšpirovaný a neomylný. Koncily, otcovia a pápeži vlastnia len *odvedenú autoritu*. V tom, v čom sú v zhode s Písmom, v tom hovoria v autorite – v inom nie. Reformátori považovali neomylnosť Písma za *dôsledok inšpirácie*. Preto jedine Písmo má bezpodmienečnú autoritu, nie koncily či cirkevní otcovia, či pápeži.

Aj súčasná reformácia vidí alebo potrebuje vidieť neomylnosť Písma ako životne dôležitú pre princíp *sola scriptura*. Sme súčasťou tejto línie historického zápasu, v ktorom sa atribút neomylnosti

a bezchybnosti obhajoval ako súčasť princípu *sola scriptura* cez storočia v rámci rôznych vierovyznaní: *Belgické vyznanie* (1561), *Tridsaťdeväť článkov anglikánskej cirkvi* (1563), *Westminster-ské vyznanie viery* (1646), *Londýnske baptistické vyznanie* (1677), *Chicagske vyhlásenie o neomylnosti* (1978), *Cambridgeské vyhlásenie* (1996). Všetky tieto iniciatívy majú jedno spoločné: Písmo považujú za jedinú neomylnú a bezchybnú, za jediný zdroj zapísaného Božieho zjavenia, ktoré samotné je záväzné pre svedomie veriaceho. Dodajme na okraj, že ani samotné vyznania viery ako také nepredstavujú neomylnú a najvyššiu autoritu, podobne ako ju nemohli predstavovať koncily či cirkevní otcovia. Ich hodnota však spočíva v zachovávaní reformačných princíпов *sola*.

Z tohto stručného historického zhrnutia je vidieť, že v reformačných desaťročiach a storočiach pred nami bolo nepredstaviteľné povedať, že Písmo má najvyššiu autoritu, ale nie je neomylné. Pre reformátorov bolo nedostatočným definovať princíp *sola scriptura* len tým, že Písmo je jediný a konečný zdroj autority. Úplná definícia *sola scriptura* pre nich znamenala a má znamenať aj pre nás dnes, že Písmo je jediný a najvyšší (konečný), *neomylný (bezchybný)* zdroj autority. Ak by sme vypustili z tejto definície slovíčko „neomylný“, tak nám nezostane definícia *sola scriptura* v jej úplnosti.

Stručné vyjadrenie postojov neomylnosti

Postoj úplnej neomylnosti: Celé Písmo je bezchybná (neomylná) autorita.

Postoj obmedzenej neomylnosti: Len tá časť Písma, ktorá hovorí o otázkach viery, je bezchybná (neomylná) autorita.

Postoj ohraničenej (obmedzenej) neomylnosti tvrdí, že Písmo je bezchybné iba v tých otázkach, ktoré sa týkajú hlavných duchovných posolstiev, ale v iných záležitostiach sa môže myliť, a preto v týchto záležitostiach nie je vo svojich výpovediach dostatočné ani nemá konečnú autoritu.

Postoj obmedzenej neomylnosti oklieštuje bezchybnosť Písma, a tak oklieštuje aj jeho autoritu a dostatočnosť. Tým ale oklieštuje aj princíp *sola scriptura*. Typickou formou ohraničovania neomylnosti Písma je obmedzovanie neomylnosti na záležitosti spásy. Neomylnosť Písma sa tým redukuje (zužuje). Písmo vraj nie je neomylné vo všetkých veciach, ku ktorým sa vyjadruje. Pre tento postoj sa potom mení definícia *sola scriptura* nasledovne: *Písmo je jedinou a najvyššou autoritou v tých záležitostiach, v ktorých je neomylné.* Pri tomto postoji ale vzniká nasledovný závažný problém: *Kto, ktorá či aká autorita rozhodne, ktoré pasáže Písma sú neomylné a ktoré omylné?* Vzniká tu potreba odvolať sa na externú autoritu ako: *racionalita, logika, sekulárne kritické myslenie, skúsenosť, tradícia, veda.* V tomto bode sa postoj obmedzenej neomylnosti výrazne odchyľuje od reformačného postoja *sola scriptura*. V tejto odchýlke sa ľudské uvažovanie či ľudská argumentácia stavia nad autoritu Písma. Hneď ako pripustíme, že Písmo môže byť v niečom omylné, staviame ľudskú autoritu nad autoritu Božieho slova.

Samotná myšlienka, že Písmo je bezchybné (neomylné) len v tých častiach, ktoré sa týkajú viery, je viac než problematická. Zástancovia postoja obmedzenej neomylnosti by radi odobrli

pravdivosť a autoritu Písmu v otázke pôvodu sveta a života a preniesli túto autoritu na vedu, ktorá obhajuje naturalistickú evolúciu ako pravdu o pôvode sveta a života. Tu však vzniká rozpor, pretože samo Písmo nám oznamuje, že „vierou rozumieme“ (vierou prijímame za pravdivé), ako vznikol svet a život (Židom 11:1-3). Teda samotná otázka pôvodu sveta, života a človeka je otázkou viery. A pritom postoj obmedzenej neomylnosti tvrdí, že vo veciach viery, ku ktorým sa Písmo vyjadruje, je neomylné. Takto sa postoj obmedzenej neomylnosti dostáva do rozporu sám so sebou. Rovnako tak aj myšlienka, že Písmo je neomylné len vo veciach spasenia. Pre evanjelium a spasenie je kľúčové, že Spasiteľ Ježiš Kristus je druhý a posledný Adam a zastupuje svoj ľud rovnako, ako prvý Adam zastupoval na počiatku všetkých ľudí. To si však vyžaduje, aby prvé kapitoly knihy Genezis boli neomylné, čo znamená, že historicky pravdivo opisujú ako postavy, tak aj udalosti. Potom ale už nie je možné preniesť autoritu a neomylnosť tejto výpovede z úvodných kapitol Písma na modernú evolučnú vedu. Aj tu sa postoj obmedzenej neomylnosti dostáva do príkreho rozporu so samým sebou.

V praktizovaní postoja obmedzenej neomylnosti sa vlastne vytvára kánon v rámci kánonu. Keď sa pozrieme na históriu protestantského liberalizmu, zistíme, že sa stále viac a viac častí Písma škrtá a odstraňuje ako omylné. Sú to hlavne časti vyjadrujúce sa k histórii či vedeckým otázkam. V Písme sú však otázky spásy úzko a nerozlučne prepojené s históriou a dejinami náro-

dov. Vykúpenie je hlboko zakorenené v dejinách – od Adama po posledného Adama (Krista), od Edenu (rajskej záhrady) po nový Jeruzalem. Nie nadarmo sú dejiny nazývané dejinami vykúpenia.

V novozákonných textoch vidíme, ako sa apoštoli a aj sám Pán Ježiš odvolávajú na starozákonné udalosti, teda poukazujú na starozákonné texty ako na spoľahlivé, pravdivé a neomylné. V Písme nie je možné oddeliť veci viery od dejinných udalostí, pretože oboje ide ruka v ruke. V postoji obmedzenej neomylnosti je to nakoniec sám jednotlivец, ktorý si vyberá, čo v Písme je neomylné (pravdivé) a čo nie je. Takto je Písmo nakoniec pozbavené svojej autority. Na záver už len zhrnieme, že podržať princíp *sola scriptura* znamená aj podržať princíp neomylnosti celého Písma.

2. Veda v opozícii k princípu *sola scriptura*

Druhá výzva pre *sola scriptura* v súčasnosti pochádza z oblasti vedy. Kresťanstvo a veda nie sú nepriateľmi^[9]. Problém vzniká vtedy, keď sa autorita vedy stavia na úroveň autority Písma. Veda je úžasný nástroj pre skúmanie poriadku v tvorstve, pre uskutočňovanie objavov, a ak je správne použitá, vedie k uctievaniu stvoriteľa (Príslovia 19:1-6). Žiaľ, v súčasnosti existuje medzi kresťanmi trend vyzdvihovať vedu nad autoritu Písma alebo na tú istú úroveň^[9]. Pri takomto prístupe vzniká nasledovný postoj: Ak sa zistenia vedy dostanú do rozporu s výpoveďami Písma, potom je potrebné vykladať Písmo cez optiku modernej vedy. Ak by sa harmonizo-

vane Písma a vedeckého poznania dostalo do slepej uličky, v tomto postoji sa odmieta výpoveď Písma a preferuje sa vedecké poznanie.

Najvypuklejším príkladom takéhoto prístupu sú evolučné tvrdenia. Kvôli evolučným tvrdeniam sa robia najväčšie kompromisy s neomylnosťou a spoľahlivosťou Písma. Toto je téma sama osebe, ktorej venujeme v mimoriadnych číslach časopisu *Solas*, ako aj v aktivitách občianskeho združenia *Solas* rozsiahly priestor. Stručne a výstižne môžeme tento problém zhrnúť nasledovne:

Evolučné tvrdenia, ktoré sú prezentované ako výsledok moderného vedeckého poznania, nie je možné harmonizovať s výpoveďami Písma o pôvode vesmíru, planéty Zem a pôvode života na našej planéte. Problém však nie je na strane neomylnosti a pravdivosti Písma. Problém je na strane evolučných tvrdení^[6]. Nie je pravda, že evolúcia predstavuje fakty vedeckého poznania alebo overenú, dokázanú vedeckú teóriu. Evolučné tvrdenia predstavujú vedeckú hypotézu, vyskladanú na základe indícií, predpokladov a rekonštrukcií. Evolučné tvrdenia nie je možné dokázať metódami empirickej vedy. Pritom jedine empirická veda dokáže sprostredkovať človeku spoľahlivé, overiteľné vedecké poznanie. Evolučné tvrdenia do tejto kategórie nespádajú. Evolučné tvrdenia svojím charakterom spadajú do kategórie ideológie či náboženského presvedčenia, ktoré sa prijíma vierou. Platí to rovnako o neriadenej naturalistickej evolúcii, ako aj o teistickej evolúcii, ktorá je nevydareným poku-

som o zharmonizovanie biblických výpovedí a evolučných tvrdení.

Najvypuklejším príkladom rozporu medzi evolučnými tvrdeniami a biblickou výpoveďou je otázka prvého Adama a otázka pôvodu smrti. Ak by sme dali v týchto otázkach prednosť evolučným tvrdeniam, ktoré sa falošne prezentujú ako vedecky pravdivé, potom by sme stratili spoľahlivosť a neomylnosť výpovedí o prvom Adamovi a o pôvode smrti. Následne by bola neudržateľná spoľahlivosť a neomylnosť biblických výpovedí o druhom a poslednom Adamovi a o odstránení (porazení) smrti (Rímskym kapitola 5; 1. Korinským kapitola 15). Ako dôsledok toho by sme stratili celé evanjelium, vykúpenie, spasenie, vzkriesenie z mŕtvych a večný život. Takto by bola neudržateľná dokonca neomylnosť, spoľahlivosť a autorita Písma v otázkach samotného spasenia. Postoj obmedzenej neomylnosti Písma vedie postupne k strate neomylnosti a autority celého Písma.

Zhrnutie a záver

Zatiaľ čo na počiatku reformácie za čias Luthera bolo pre princíp *sola scriptura* najdôležitejším zápasom odmietnutie tradície katolíckej cirkvi ako rovnocenného – čo do autority – zdroja Božieho zjavenia a obhájenie princípu, že *jedine Písmo* samotné je Bohom inšpirované, neomylné a dostatočné Božie slovo, v súčasnosti čelí reformačné (protestantské) kresťanské hnutie úplne novým výzvam. Bolo by naivné a nerozumné domnievať sa, že v dnešnej dobe je zápas o odmietnutie tradície ako druhého (a mimobiblického) zdroja záväznej a neomylnnej autority nepotreb-

ný či dokončený. Realita dnešných dní nás presvedča o opaku. Tento zápas je rovnako potrebný dnes, ako bol v 16. storočí a počas všetkých desaťročí a storočí reformácie a protireformácie.

My však čelíme aj novým výzvam, ktoré reformátori nepoznali. *Osvietenstvo, liberalizmus, racionalizmus, sekulárne kritické myslenie, sekularizmus a vedecké poznanie* priniesli nové a radikálnejšie útoky na princíp *sola scriptura* a obzvlášť na neomylnosť Písma. Čo je však najsmutnejšie, najhoršie a najnebezpečnejšie, tento spôsob moderného myslenia, v ktorom sa autorita človeka do určitej miery kladie nad autoritu Božieho slova, prenikol do cirkvi, konkrétne do cirkví ako miestnych zborov či spoločenstiev a do denominácií, ktoré sa historicky považujú za protestantské či reformované. V týchto cirkvách sa, samozrejme, toto preniknutie nebezpečenstvo neprejavuje ako úplné opustenie princípu *sola scriptura* alebo ako spochybnenie neomylnosti celého Písma (celého kánonu). Zvod prichádza v podobe postupného opúšťania postoja neomylnosti a pravdivosti tých biblických pasáží, ktoré sa javia, ako čo by boli v rozpore s moderným vedeckým poznaním, s racionalitou či s kritickým myslením. Pasáží, ktoré zdanlivo nesúvisia s nosnými duchovnými biblickými témami, akými sú vykúpenie, spása, evanjelium a večný život. Tento postoj je postojom ohraničenej (limitovanej, obmedzenej) neomylnosti Písma.

Nebezpečenstvo tohto zvodu spočíva v dvoch rovinách. V tej prvej je to fakt, že len čo opustíme neomylnosť celého Písma bez výnimky, potom sa už nezastavíme v škrtaní ďalších a ďalších biblických

pasáží ako omylných či neinšpirovaných, pretože sme princíp *sola scriptura* vrátane jeho atribútov neomylnosti, autority, inšpirácie a dostatočnosti nahradili princípom *sekulárnej logiky, sekulárnej racionality a sekulárneho kritického myslenia*. Nakoniec nám z Božieho slova neostane nič, čoho by sme sa mohli chytiť, čomu by sme mohli veriť, stratíme samotné evanjelium a nádej na vzkriesenie. Veď ako by mohli prejsť sitom sekulárneho kritického myslenia a moderného vedeckého poznania skutočnosti ako nadprirodzené počatie z panny, anjeli, zázraky, vzkriesenie z mŕtvych a večný život?

Druhou rovinou je fakt, že autorita človeka – ľudské zmýšľanie a rozsudzovanie, čo pravda je a čo pravdou nie je – je stavaná nad autoritu Boha, ktorá je zjavená v Božom slove, je stavaná nad autoritu Písma. Tento samotný fakt však tvorí principiálnu zložku ľudskej vzbury a neposlušnosti voči Bohu už od pádu v rajskej záhrade. Ako môžem očakávať spasenie skrze moc Božieho slova, ak sám spochybním autoritu, pravdivosť a neomylnosť toho istého slova? Mnohé zbory sú dnes nakazené liberalizmom, sekularizmom, teistickou či naturalistickou evolúciou a sekulárnym kritickým prístupom k Písmu. Všetky tieto postoje majú spoločný jeden koreň – opúšťajú neomylnosť celého Písma, opúšťajú princíp *sola scriptura*, uchylujú sa k princípu obmedzenej neomylnosti Písma, čím strácajú pevnú pôdu pod nohami a vystavujú sa enormnému nebezpečenstvu – odpadnutiu od viery v evanjelium Spasiteľa Ježiša Krista.

Peter Vajda

Poznámky:

- A) *Osvietenstvo bolo kultúrne hnutie, filozofický smer, životný postoj a dejinné obdobie s cieľom nahradiť názory opierajúce sa o náboženskú autoritu názormi, ktoré sú výsledkom činnosti ľudského rozumu a zároveň obstoja pred jeho kritikou.*
- B) *Racionalizmus je filozofický smer. Vyzdvihuje ľudský rozum a myslenie ako najvyššiu autoritu v otázke poznania reality a pravdy. Racionalizmus je spôsob myslenia osvietenstva a verí v bezhraničné možnosti ľudského poznania. Racionalizmus je stanoviskom v teórii poznania, ktoré vychádza z názoru, že ratio, rozum, myslenie je jediným východiskom a zárukou platného poznania. Iba určenia, ktoré pochádzajú z myslenia, sú zárukou spoľahlivého a istého vedenia o súcne (byť).*
- C) *Humanizmus je filozoficko-etické stanovisko, ktorým sa ústredné miesto prisudzuje človeku, jeho blahu, potrebám a záujmom a ktoré spravidla odmieta náboženstvo a zdôrazňuje racionalizmus. Stredobodom, na prvom mieste všetkého záujmu je človek.*
- D) *Sekularizácia znamená zosvetštenie, odmietanie akýchkoľvek náboženských princípov.*
- E) *Keď hovoríme o vede vo vzťahu k sola scriptura, zaujíma nás hlavne vzťah vedy k teórii poznania. Nevyhnutne preto musíme rozlišovať medzi dvoma druhmi vedy: empirickou vedou a vedou o pôvode (paleovedeckými disciplínami). Empirická veda je postavená na overiteľnej skúsenosti, teda pracuje s nasledovnými metódami a prostriedkami: pozorovanie, meranie, pokus (experiment). Vedecké poznanie založené na empirickej vede je overiteľné a je principiálne pravdivé. Je pri ňom potrebné starostlivo rozlišovať medzi meraním a pozorovaním samotným a interpretáciou (výkladom) merania či pozorovania. Paleovedy, teda vedy zaoberajúce sa pôvodom (vesmíru, života...) a javmi či procesmi, ktoré sa odohrali v dávnej (vesmírnej, geologickej...) minulosti, pracujú s inými metódami a prostriedkami než empirická veda. Pôvod, javy a procesy dávnej minulosti nie sú dostupné empirii, pretože empiria sa nedá robiť dozadu v čase. Paleovedy sú odkázané a obmedzené na používanie rekonštrukcie, dedukcie, modelovania v kombinácii s empirickými nálezi, ktoré predstavujú až koncové, dnes pozorovateľné výsledky procesov a javov, ktoré sa odohrali v dávnej minulosti. Paleovedy pri tejto rekonštrukcii či pri modelovaní pracujú s východiskovými predpokladmi, ktoré sa nedajú empiricky dokázať – prijímajú sa vierou. Z tohto dôvodu je poznanie sprostredkované paleovedami a všetkými vedami o pôvode nepriame a nie je zaručene pravdivé. Empirická veda sa nedostáva do rozporu s Božím slovom, Písmom, pretože objavuje a spoznáva vlastnosti tvorstva a zákonitosti, ktoré do tvorstva vložil Stvoriteľ. Len paleovedy, ktoré pracujú s naturalistickými (materialistickými) východiskovými predpokladmi (prijímanými vierou), sa dostávajú do príkreho rozporu s Písmom, a teda aj s princípom sola scriptura. Paleovedy však môžu pracovať aj s inými východiskovými predpokladmi (prijímanými vierou) – s biblickými. Takýto prístup k paleovedám a vedám o pôvode je známy ako kreačný prístup (kreaționizmus).*

Použitý zdroj:

Matthew Barrett *Sola Scriptura in the Strange Land of the Evangelicalism:..., The Southern Baptist Journal of Theology (SBJT), 19(4), 2015: 9-38.*

Druhý príchod Pána Ježiša Krista

Vzkriesenie a vychvátenie spravodlivých – a spasenie Izraela Čo Písmo učí o vzkriesení mŕtvych – prvé vzkriesenie

Ale jeden každý vo svojom vlastnom poriadku: prvotina Kristus, potom tí, ktorí sú Kristovi, za jeho príchodu.

1. Korintským 15:23

...A ožili a kralovali s Kristom tisíc rokov.

A ostatní mŕtvi neožili, až sa dokoná tisíc rokov. To je prvé vzkriesenie.

Zjavenie 20:4-5

A stane sa toho dňa, že ostatok Izraela a to, čo unikne záhube z domu Jakobovho, nebude sa viacej spoliehať na toho, kto ho bije, ale sa spoľahne na Hospodina, Svätého Izraelovho, v pravde.

Izaiáš 10:20

Keď sa v 1. liste Korintským 15:23 hovorí o príchode Krista, myslí sa tým jeho druhý príchod na zem v už oslávenom tele a v zmysle verša: „...Kristus, raz obetovaný tým cieľom, aby vyniesol hriechy mnohých na kríž, po druhé sa ukáže bez hriechu tým, ktorí ho očakávajú, na spasenie.“ (Židom 9:28). Hovoríme teda o prvom príchode, počas ktorého bol *Kristus, raz obetovaný tým cieľom, aby vyniesol hriechy mnohých na kríž, a o jeho druhom príchode, kedy po druhé sa ukáže bez hriechu tým, ktorí ho očakávajú, na spasenie.* Návrat Pána Ježiša Krista je jedno z hlavných novozmluvných zaslúbení a prorociev (Skutky 3:21; Jakub 5:7-8).

Pán Ježiš Kristus bol po svojom vzkriesení z mŕtvych na štyridsiaty deň vzatý na nebo a posadený po pravici Otca nebeského (Skutky 1:3; Kolosenským 3:1; Židom 10:12). Tam má zotrvať až *do času napravenia všetkých vecí, o ktorých hovoril Boh skrze ústa svojich prorokov* (Skutky 3:21). Príde však čas, keď Pán Ježiš vstane zo svojho miesta a znova, opätovne, *po druhé* príde sem na túto zem. To bude jeho druhý príchod.

Druhý Kristov príchod má niekoľko účelov a naplní sa ním niekoľko zámerov v Božom pláne spasenia. Z Písma

môžeme rozpoznať tieto hlavné účely jeho druhého príchodu:

A. Pán Ježiš Kristus príde po svoju Cirkev. Príde ako Ženích po svoju Nevestu, aby si k sebe vzal všetkých, ktorí uverili v neho a v jeho dielo. Takto to aj on sám vysvetľuje svojim učeníkom: „*pretože vám idem pripraviť miesto a keď odídem a pripravím vám miesto, prídem zase a poberiem si vás k sebe, aby ste tam, kde som ja, aj vy boli.*“ (Ján 14:3). Tí, ktorí zomreli vo viere v neho, budú vzkriesení. Toto vzkriesenie je v Písme nazvané *prvé vzkriesenie* (Zjavenie 20:4-6)¹⁾. Spolu

s udalostou prvého vzkriesenia nastane aj *vychvátenie spravodlivých žijúcich* (1. Tesalonickým 4:17). Preto sa často výrazom *prvé vzkriesenie* súhrnne označuje nielen *vzkriesenie spravodlivých zomretých*, ale aj *vychvátenie spravodlivých žijúcich*. Takto výraz *prvé vzkriesenie* použijeme na niektorom mieste aj v tomto článku^{V1}.

B. Príde kvôli spásy izraelského národa tak, ako je to predpovedané napr. aj prorokom Izaiášom, ktorého cituje apoštol Pavol v Liste Rímskym 11:26.

C. Príde poraziť/premôcť antikrista a satana (2. Tesalonickým 2:8-9; Zjavenie 19:20, 20:1-3, 20:10).

D. Príde súdiť pohanské národy (Matúš 25:31-32).

E. Príde, aby na zemi založil tisícročné kráľovstvo a vládol (Zjavenie 19:6, 20:4).

Tieto účely sa svojím obsahom od seba odlišujú, ale v celkovom Božom pláne všetky spolu súvisia a dopĺňajú sa.

Pod druhým príchodom Pána Ježiša Krista sa bežne rozumejú udalosti, ktoré sa začnú tým, že Kristus odíde zo svojho miesta, kde sa teraz nachádza – teraz sedí po pravici Boha – a budú zavŕšené súdom veľkého bieleho trónu (Zjavenie 20:11). V tomto článku sa však budeme venovať iba *časti tohto obdobia*, a síce dobe od začatia druhého príchodu až po okamih, keď sa jeho noha fyzicky dotkne zeme. Alebo povedané inak: od vychvátenia Cirkvi (prvé vzkriesenie – 1. Tesalonickým 4:13-18; 1. Korintským 15:51) po začiatok tisícročného kráľovstva. A ešte presnejšie, z tohto obdobia nás zaujímajú hlavne dve udalosti: 1. *vzkriesenie a vychvátenie spravodlivých* a 2. *spasenie Izraela*. Prvá udalosť na-

stane hneď na samom počiatku jeho príchodu.

Pán Ježiš sa fyzicky (viditeľne) vráti na zem už so všetkými spravodlivými z prvého vzkriesenia. Pri tom sa jeho noha fyzicky dotkne zeme na Olivovom vrchu a všetci svätí (spasení z prvého vzkriesenia) už budú s ním („...*A tak príde Hospodin, môj Boh, a všetci svätí s tebou.*“ – Zachariáš 14:4-5; Matúš 25:31). Fyzický kontakt Pána Ježiša so zemou nastane v jeden konkrétny deň, ktorý je známy iba Otcovi (Zachariáš 14:7; Skutky 1:7). V tejto dobe, možno v tomto jednom dni, bude zachránený/spasený Izrael (Izaiáš 10:20; Rímskym 11:5) – toto je druhá udalosť, ktorej sa v článku venujeme.

Druhý príchod Pána Ježiša Krista je teda jednak súhrnné pomenovanie udalostí od prvého vzkriesenia (vychvátenia Cirkvi) až po súd veľkého bieleho trónu, a jednak sa ním rozumie aj konkrétna udalosť, keď fyzicky zostúpi na túto zem a jeho noha sa dotkne zeme. Nepoznáme konkrétny dátum a ani hodinu, kedy nastane druhý príchod Pána Ježiša v oboch spomenutých významoch. S určitosťou môžeme povedať iba to, čo zjavuje Písmo. Písmo nespochybniteľne učí, že Pán Ježiš sa na túto zem určite vráti, že si k sebe vezme svojich vykúpených (Cirkev), že bude vzkriesenie mŕtvych a že na konci posledných dní nastanú dramatické udalosti, ako ich opisuje kniha Zjavenie Jána.

Okrem udalostí, o ktorých hovoríme v predchádzajúcich odsekoch, sa počas druhého príchodu Pána odohrajú aj iné udalosti. O týchto však v tomto článku nebudeme písať, sú to už iné témy. V ďalšom texte sa budeme venovať len

prvým dvom účelom (A. a B.) druhého Pánovho príchodu.

A. Prvé vzkriesenie

Prvá etapa druhého Kristovho príchodu:

a) vzkriesenie spravodlivých (Skutky 24:15)

Písmo opisuje vzkriesenie z mŕtvych ako istotu. Vzkriesení budú všetci mŕtvi. Nie všetci mŕtvi však budú vzkriesení naraz, v rovnakom čase. Najprv, pri prvom vzkriesení, budú vzkriesení len tí, ktorí sú Kristovi (1. Korinským 15:23), teda tí, ktorí uverili v osobu a dielo Ježiša Krista, ktorí zomreli vo viere v jeho evanjelium. To sú tí, ktorých Písmo označuje ako *nové stvorenie v Kristovi* (2. Korinským 5:17). To sú tí, ktorí už nie sú *sami svoji* (1. Korinským 6:19). Títo sú Kristovým vlastníctvom a apoštol Pavol o tom vo svojich listoch vydáva svedectvo, napr.: *sme Pánovi* (Rímskym 14:8) a o Ježišovi Kristovi píše ako o *našom Pánovi* (1. Tesalonickým 3:11, 5:23; 2. Petrov 1:14). Pán Ježiš *očistil sebe ľud...* (Títov 2:14) a tento ľud je *jeho nadobudnuté vlastníctvo* (Efezským 1:14). Takéto svedectvo vydávajú aj verše Marek 9:41; 1. Korinským 3:23 a ďalšie.

Pri prvom vzkriesení príde iba po tých, ktorí mu patria. Ostatní mŕtvi neožijú, budú vzkriesení až po tisícročnom kráľovstve (Zjavenie 20:5).

Hlavný text, v ktorom sa opisuje prvé vzkriesenie, vzkriesenie spravodlivých, je uvedený v 1. Tesalonickým 4:13-18: „13 *Ale nechceme, bratia, aby ste nevedeli o tých, ktorí zosnuli, aby ste sa nermútili ako aj ostatní, ktorí nemajú nádeje.*

14 *Lebo ak veríme, že Ježiš zomrel i vstal z mŕtvych, tak i Boh tých, ktorí zosnuli, skrze Ježiša privedie s ním.*

15 *Lebo to vám hovoríme slovom Pánovým, že my živí, ponechaní do príchodu Pánovho, istotne nepredstihneme tých, ktorí zosnuli.*

16 *Lebo sám Pán s veliteľským povelenom, s hlasom archanjela a s trúbou Božou zostúpi z neba, a mŕtvi v Kristu vstanú najprv;*

17 *potom my živí ponechaní budeme razom s nimi vychvátení v oblakoch v ústrety Pánovi do povetria. A takto budeme vždycky s Pánom.*

18 *Takže sa potešujte navzájom týmito slovami.“*

Na prvom mieste apoštol Pavol chce potešiť bratov, ktorých spolubratia v Kristovi už nie sú medzi živými. O týchto sa v texte píše ako o tých, ktorí zosnuli a z kontextu tohto miesta je zrejmé, že sa tým myslia tí, ktorí zomreli vo viere v evanjelium Ježiša Krista. Pavlovo uistenie je založené na tom, že Pán Ježiš bol vzkriesený z mŕtvych a keď opäť príde na túto zem, Boh aj ich privedie spolu s ním (verš 14). Ak títo majú prísť na zem spolu s Kristom za jeho druhého príchodu, najprv musia byť vzkriesení z mŕtvych. Túto nádej majú iba tí mŕtvi, ktorí boli vyhlásení za spravodlivých tým, že im bola pripočítaná Kristova spravodlivosť. Toto je *prvé vzkriesenie, vzkriesenie spravodlivých* (Zjavenie 20:4-5). Ostatní mŕtvi budú vzkriesení až po tisícročnom kráľovstve a udalostiach spojených s jeho koncom („*A ostatní mŕtvi neožili, až sa dokoná tisíc rokov*“ – Zjavenie 20:5 a 7-13, najmä verš 12).

Podľa verša 1. Tesalonickým 4:16 udalosť prvého vzkriesenia budú sprevádzať tri „zvukové znamenia“:

1. Prvým je *veliteľský povel* Pána. Tento *veliteľský povel* je *hlas* samého Pána

Ježiša tak, ako to uvádzajú aj verše v evanjeliu Jána 5:28-29. Hlas Pána Ježiša Krista vyvolá mŕtvych z hrobov: „*príde hodina, v ktorú všetci, ktorí sú v hrobach, počujú jeho hlas*“. V rámci prvého vzkriesenia mŕtvych však Pán z hrobov vyvolá iba spravodlivých mŕtvych, iba tých, ktorí zomreli vo viere v neho. Nespravodliví mŕtvi budú z hrobov vyvolaní až po uplynutí tisícročného kráľovstva (Zjavenie 20:5 a verše 12-13).

2. Ďalšie dva zvuky sú: *hlas archanjela a trúba Božia*. Obe tieto znamenia Písmo tu bližšie neurčuje.

b) vychvátenie spravodlivých žijúcich

Udalosť *prvého vzkriesenia* má akoby *dve súčasti a týka sa dvoch skupín spravodlivých*. Jednou súčasťou je samotné vzkriesenie *spravodlivých mŕtvych* a druhou vychvátenie *spravodlivých* v tom čase (okamihu) ešte žijúcich (*spravodlivých žijúcich*). „...*mŕtvi vstanú neporušiteľní a my budeme premenení*“ (1. Korintským 15:51-52; 1. Tesalonickým 4:17). Žijúci spravodliví budú razom spolu so vzkriesenými spravodlivými vychvátení v ústrety Pánovi do povetria.

Spravodliví veriaci okrem toho, že budú zo zeme v okamihu vychvátení, zažijú aj nadprirodzenú premenu svojich tiel. Vzkriesení z mŕtvych už budú vzkriesení priamo do nových premenených (oslávených) tiel. Obe skupiny tým dostanú nové neporušiteľné a nesmrteľné (oslávené) telá (1. Korintským 15:51-53).

Obe skupiny budú vyzdvihnuté v ústrety Pánovi v oblakoch a s Pánom sa stretnú v povetří (1. Tesalonickým 4:17), čo by mohlo byť miesto niekde v nižších čas-

tiach zemskej atmosféry blízko zemskeho povrchu, tam, kde sa ešte vyskytujú oblaky. Od okamihu stretnutia s Pánom všetci spravodliví už budú navždy s Pánom (verš 17). A to je pre nás, všetkých spravodlivých v Pánovi (pre jeho Cirkev, teda tých, ktorí tvoria jeho telo) radostná a potešujúca budúcnosť (verš 18).

c) Lokalizácia udalostí prvého vzkriesenia

Text 1. listu Tesalonickým 4:13-18 hovorí o znameniach, ktoré budú sprevádzať vzkriesenie spravodlivých mŕtvych a spolu s nimi i vychvátenie spravodlivých žijúcich (verš 16). Neposkytuje však žiaden časový údaj, z ktorého by sme mohli usudzovať, kedy sa to stane, čiže kam by sme túto udalosť mohli umiestniť na časovú os. Na to poukazuje iný, nasledujúci text Písma: „*Hľa, tajomstvo vám hovorím. Všetci nezosneme, ale všetci budeme premenení, razom, v okamihu, pri zatrúbení poslednej trúby. Lebo zatrúbi, a mŕtvi vstanú neporušiteľní, a my budeme premenení.*“ (1. Korintským 15:51-52). V skutočnosti ani tento text nelokalizuje/neumiestňuje udalosť prvého vzkriesenia a vychvátenia žijúcich spravodlivých (Cirkvi) na časovú os. Neurčuje dátum, kedy táto udalosť nastane. Tento text ale už určuje jej umiestnenie medzi ostatné udalosti posledných dní, a tým ich dáva s nimi do súvisu.

Písmo v 1. liste Korintským 15:51 oznamuje, že prvé vzkriesenie mŕtvych a vychvátenie žijúcich v Pánovi nastane pri zatrúbení *poslednej trúby*. Ak ide o *poslednú trúbu*, znamená to, že trúb je väčší počet, skupina. Posledná trúba je poslednou zo *siedmich trúb*, na ktorých budú trúbiť určení siedmi anjeli a budú nimi

ohlasovať niektoré z udalostí posledných dní (Zjavenie 8:2).

Lokalizáciu (umiestnenie) udalosti *prvého vzkriesenia* so zaznením *poslednej zo siedmich trúb* považujem za opodstatnenú a jednoznačnú, lebo nikde inde sa v Písme nehovorí o väčšom množstve, skupine trúb, iba v knihe Zjavenie (8:2, 8:7-9:13, 10:7, 11:15-17). Keď sa na iných miestach novozmluvných písem hovorí o trúbe alebo o trúbení, tak ide len o jednu, jednotlivú trúbu, a nie o skupinu trúb.

Pri prvom vzkriesení mŕtvych a vychvátení spravodlivých žijúcich bude, podľa 1. listu Tesalonickým 4:16, znieť *trúba Božia*. Prítom prvé vzkriesenie a vychvátenie podľa 1. Korintským 15:51 nastane *pri zaznení poslednej trúby*, čo je podľa Zjavenia 8:6 a 11:15 *jedna z vyššie spomenutých siedmich trúb, na ktorých budú trúbiť siedmi anjeli*. A to, čo bude podľa Matúša 24:31 pri viditeľnom príchode Pána znieť, je *trúba veľkého zvuku*. Usudzujem, že *trúba Božia* a *posledná (siedma) trúba* je jedna a tá istá trúba (Zjavenie 8:2), ale je iná ako *trúba veľkého zvuku* (Matúš 24:31).

Udalosti na konci časov sú v Písme opísané a ohlasované cez *sedem pečatí* (Zjavenie 5:1, 6:1-8:1), *sedem trúb* (Zjavenie 8:2, 8:7-9:13, 10:7, 11:15-17) a *sedem čias Božieho hnevu* (Zjavenie 16:1). Pečate a trúby ohlasujú súženie, ktoré nastane na konci časov. Čase ohlasujú vylievanie Božieho hnevu. Pečate, trúby a čase nasledujú po sebe v takom časovom poradí v akom sú uvedené^{P1}.

Po odznení poslednej (siedmej) trúby bude prvé vzkriesenie z mŕtvych a vytrhnutie žijúcich spravodlivých. Táto predstava dobre korešponduje aj s veršami Ján 3:16+18+36. Cirkvev prejde súžením

ohlasovaným *siedmimi pečatami* a *siedmimi trúbami*, ale už nebude podliehať Božím súdom predstaveným *siedmimi časami Božieho hnevu*. Cirkvev, to sú tí, ktorí uverili evanjeliu Ježiša Krista. Títo sú v milosti Božej, a nie sú pod Božím hnevom a Božím odsúdením – hnev Boží sa na nich už nevzťahuje, preto budú zo zeme vychvátení ešte predtým, ako bude Boh na zem vylievať svoj hnev cez *sedem čias* („*Kto verí v Syna, má večný život; ale kto nie je vo viere poslušný Synovi, neuzrie života, ale hnev Boží zostáva na ňom*“ – Ján 3:36, „*Amen, amen vám hovorím, že ten, kto čuje moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nepri de na súd, ale prešiel zo smrti do života*“ – Ján 5:24. Rovnako tak Písmo hovorí aj vo verši: „*lebo vás nepostavil Boh cieľom hnevu, ale aby sme nadobudli spasenie skrze nášho Pána Ježiša Krista*“ – 1. Tesalonickým 5:9).

Ďalší argument, ktorý podporuje lokalizáciu *prvého vzkriesenia* do trúbenia siedmej (poslednej) trúby je ten, že Pán Ježiš (Boží Baránok) je počas rozlamovania pečatí a trúbenia trúb stále na tróne. Ako zjavuje verš 1. Tesalonickým 4:17, a ako o tom píšeme vyššie, k stretnutiu Pána s Cirkvou dôjde v povetrí, v oblakoch, blízko zemského povrchu. Aby k tomuto a takémuto stretnutiu došlo, Pán musí zo svojho miesta na nebeskom tróne vstať a odíť. On však zo svojho miesta na tróne vstane a odíde až keď prevezme kráľovstvo – a k tomu dôjde až počas trúbenia siedmej (poslednej) trúby (Zjavenie 11:15-18, hlavne verš 17; pozri aj 10:7 a Skutky 3:21). Až pri zatrúbení siedmeho anjela, teda až po tom ako Baránok prevezme kráľovstvo, nie skôr a nie inokedy, ako uvádza verš 18, *nastane čas jeho hnevu*,

čas mŕtvych, čas dať odplatu Božím služobníkom, prorokom a svätým a tým, ktorý sa boja Božieho mena (Malachiáš 3:16). Výraz *nastane čas mŕtvych* chápeme tak, že sa ním rozumie vzkriesenie mŕtvych, ktoré začne *prvým vzkriesením*. Preto som presvedčený, že *vychvátenie Cirkvi* (tých živých a mŕtvych, ktorí patria Kristovi, čo je *prvé vzkriesenie*) nastane za zvuku siedmej (poslednej) trúby.

Verš 1. Tesalonickým 4:17

Vo verši 17 okrem toho, čo sme už uviedli vyššie, sa nachádzajú tri dôležité údaje, ktoré si potrebujeme všimnúť podrobnejšie.

1. Prvým z nich je to, že ako vzkriesení mŕtvi, tak aj vychvátení živí pôjdu v ústrety Pánovi v oblakoch. Toto poukazuje na to, že táto udalosť bude svetom neviditeľná a spravodliví sa s Pánom stretnú tak, že svet, všetci ostatní ľudia žijúci na zemi, Pána v tejto etape jeho príchodu ešte nevidia. To zodpovedá veršom 1. Tesalonickým 5:2, 2. listu Petra 3:4-18 (hlavne verše 4 a 10) a Zjavenie 16:15, v ktorých sa *príchod Pána* porovnáva s príchodom *zlodeja v noci*. Okrem toho, druhému príchodu Pána rozumiem tak, že tento príchod sa v materiálnom svete začne vzkriesením spravodlivých mŕtvych a vychvátením spravodlivých žijúcich a navyše, že obe tieto udalosti súvisia s počiatkom ustanovenia viditeľného tisícročného Božieho kráľovstva (Zjavenie kapitoly 19 a 20).

To, že v texte je použitá analógia vyjadrená výrazom *zlodej v noci*, poukazuje na dve veci:

a) že počiatok druhého príchodu Pána Ježiša Krista nastane *neočakávane*

(*ako keď príde zlodej*) – zlodeja nikto na konkrétny dátum neočakáva – zlodej prichádza neohlásene. *Počiatok príchodu Pána Ježiša* teda príde *neočakávane, znenazdania a neohlásene*, ale on si príde vziať iba to, čo je jeho vlastníctvom, čo mu patrí, a to sú jeho vykúpení, ktorých si vykúpil svojou vlastnou krvou.

b) že príde *v noci*, poukazuje na to, že *počiatok udalosti* jeho druhého príchodu bude pre svet *utajený, neviditeľný* (v noci všetci spia a nevidia, čo sa okolo nich deje). Význam a dôležitosť skutočnosti, že príchod Pána k prvému vzkrieseniu a vychváteniu (aj celá táto udalosť) nebude pre ostatných ľudí priamo a bezprostredne viditeľný, vysvetlíme v ďalšom texte, v bode B.

2. Druhý údaj sa týka miesta stretnutia. Cirkev sa s Pánom stretne v *povetří*, teda nie na zemi. Noha Pána Ježiša Krista sa pri stretnutí so svojimi vykúpenými nedotkne zeme. To sa stane neskôr, až sa uskutoční to, čo je ohlásené vyliatím *siedmej čaše hnevu* („Stalo sa!“ – Zjavenie 16:17). Aj v skutočnosti, že Pán Ježiš Kristus fyzicky zostúpi na pevnú zem až po vyliatí poslednej, *siedmej čaše hnevu*, môžeme vidieť potvrdenie, že On a jeho svätí (Cirkev) nebudú počas vylievania Božieho hnevu na zemi prítomní.

3. Tretí a najradostnejší údaj je ten, že keď sa s ním stretneme, *budeme už vždycky s Pánom*. Stretneme sa s ním raz a navždy. To je radostné. Je to radostná reálna nádej a pre jeho vykúpených potešujúca reálna zaslúbená skutočnosť, ktorá je pre nás „skutočná“ už teraz, ešte počas pobytu tu na tejto zemi (verš 18). Keď Písmo hovorí o nádeji, hovorí o nej

ako o istej udalosti. Aj *nádej*, o ktorej hovorí Písmo v 1. liste Tesalonickým 4:13-18, je *istá budúca udalosť*. Je to nádej, ktorá už je odložená (hotová) v nebesiach (pozri napr. Rímskym 5:2). Nádej v Písme nie je taká, ako sa nádej chápe/prijíma vo svete, kde nádej je očakávaním, ktoré sa môže naplniť, nastať, ale aj nemusí nastať, nemusí sa naplniť. Nádej podľa Biblie je *zaručenou udalosťou*, ktorá však nastane, naplní sa až v budúcnosti. Takú nádej ľudia vo svete nemajú (verš 13).

Účel siedmich pečatí a siedmich trúb vzhľadom na Cirkev

V časti c) *Lokalizácia udalosti prvého vzkriesenia* sme ukázali, že Písmo umiestňuje vychvátenie Cirkvi do času zatrúbenia siedmej (poslednej) trúby. Vyššie sme tiež uviedli, že Cirkev síce neprejde obdobím vylievania *siedmich čias Božieho hnevu*, ale v dobe súženia ohlásenej *siedmimi pečatami* a *siedmimi trúbami* ešte na zemi bude prítomná^{P2}. Voľne povedané: *vyhli sme sa súdu, unikli sme hnevu*, ale súženiu siedmich pečatí a siedmich trúb budeme podliehať. Ako je to možné, keď sme vykúpení krvou Božieho Baránka, ktorý niesol trest za naše viny a hriechy na svojom tele? Je toto možné a je to v zhode s Písmom? Aký je účel toho, že Cirkev v období siedmich pečatí a siedmich trúb bude prítomná na zemi?

Na Božieho Baránka, na Ježiša Krista už bol vyliaty Boží hnev, ktorý patril nám. Kristus tento hnev, súd a trest vytrpel za nás, za naše hriechy a nepravosti. Boh je spravodlivý a to, čo už raz odsúdil a potrestal na Kristovi, je vyriešené a uzavreté, a preto nás súdiť a trestať už nebude. Písmo zaručuje, že tí, ktorí uverili evan-

jeliu Pána Ježiša Krista, majú odpustené hriechy, sú ospravedlnení, majú večný život a na súd neprídu („*Amen, amen vám hovorím, že ten, kto čuje moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nepríde na súd, ale prešiel zo smrti do života*“ Ján 5:24) – druhá smrť sa na nich už nevzťahuje, nemá nad nimi moc, neškodí im (Zjavenie 2:11, 20:6). V súžení ide však o niečo iné.

Nikde Písmo nehovorí o tom, že po obrátení sa k Bohu už v našom živote nebude žiadna bolesť, žiadne utrpenie, žiadne súženie, ale presne naopak: „*upevňujúc duše učeníkov a napomínajúc ich, aby trvali vo viere, a hovorili, že musíme cez mnohé súženia vojsť do kráľovstva Božieho*.“ (Skutky 14:22; Zjavenie 7:14; pozri aj 2. Tesalonickým 1:4). To, že Cirkev bude na zemi prítomná v dobe súženia, v dobe otvorenia siedmich pečatí a trúbenia siedmich trúb, nesúvisí s hriechmi a vinou, ale súvisí s vierou.

V živote spaseného bude veľa prenasledovania, bolesti a ťažkých životných situácií. Životné príbehy učeníkov Pána Ježiša a predovšetkým jeho apoštolov, sú toho dôkazom. Cieľ všetkého súženia a utrpenia je viacúčelový. V tomto článku túto otázku nezodpovieme komplexne, ale spomenieme aspoň to najpodstatnejšie, čo súvisí s našou témou.

Keď Pán Ježiš Kristus svojim učeníkom hovoril o posledných časoch, akoby s povzdychom im položil rečnícku otázku: „...*Avšak keď príde Syn človeka, či aj nájde vieru na zemi?*“ (Lukáš 18:8). Podobne aj apoštol Pavol píše Korintským: „*Sami seba skúmajte, či ste vo viere, seba skúšajte. Alebo či sami seba neznáte, že Ježiš Kristus je vo vás? Iba ak by ste sa boli nedokázali*.“ (2. Korintským 13:5).

Podstata nášho vzťahu s Bohom stojí a padá na otázke našej viery. Preto aj otázka z Lukáša 18:8 a 2. Korintským 13:5 je podstatná, dôležitá a je legitímna, lebo „Bez viery nie je možné ľúbiť sa Bohu...“ (Židom 11:6)

Novozmluvné spisy zdôrazňujú potrebu a dôležitosť viery v našich životoch (napr. Efezským 2:8-9; Rímskym 1:17, 3:25-26; 1. Timoteovi 4:1). Vyzývajú a napomínajú vydržať (zotrvať) vo viere až do konca a hovoria o dokázanosti viery (Skutky 14:22; Rímskym 5:1-4; Židom 3:6; Ján 3:36; Kolosenským 1:21-23; Jakub 5:7-8). Zo všetkých príslušných a súvisiacich miest je asi najvýstižnejší verš: „aby dokázanie sa vašej viery, o mnoho cennejšie nad zlato, ktoré hynie, ale sa ohňom skúša, bolo vám nájsené na chválu, na česť a na slávu pri zjavení Ježiša Krista“ (1. Petrov 1:7). Tu je dokázanosť viery (preskúšaná a dokázaná/osvedčená viera) daná priamo do súvisu s druhým príchodom Pána Ježiša Krista.

Dokázaná viera

Dokázaná viera je viera, ktorá bola preskúšaná a v skúške obstála, ukázala sa ako pravá, pravdivá. *Pravosť viery* je (podľa Písma) potrebné overiť, dokázať, lebo s našou vierou to môže byť všelijako. Evanjelium sa zvestuje, ľudia sa obracajú, pripájajú sa k spoločenstvám, k cirkevným zborom, ale dôvodom ich „uverenia“ môžu byť rôzne motívy. Pre jedného je to napríklad túžba po prosperite a pokojnom komfortnom živote, pre iného dobré zdravie a pre ďalšieho zase nejaký iný motív. Ak je však Ježiš Kristus pre človeka len prostriedkom na dosiahnutie a naplnenie svojich pozemských cieľov, motívov a túžob,

nie je to viera, o ktorej hovorí Písmo, ktorú od človeka očakáva a vyhladáva u neho Boh. Nie je to viera, s ktorou sa dá predstúpiť pred Boha (Matúš 22:11-13; Židom 11:6). Pravá biblická spasiteľná viera je sústredená na Pána Ježiša Krista. Človek majúci pravú, skutočnú vieru miluje Ježiša Krista, dôveruje mu a zachováva jeho slovo (Ján 14:12-14, 21, 28-29, 16:24).

Preskúšanie viery

Pravá, skutočná, biblická viera je nerozlučne spätá s láskou (pozri 1. Petrov 1:7-9, hlavne verš 8) a vyúsťuje do lásky k Pánovi Ježišovi Kristovi – miluje ho, a preto ho chce nasledovať a byť stále s ním (Lukáš 9:23; Ján 10:27; 1. Petrov 2:21; Zjavenie 14:4). Takáto viera nie je samozrejmosťou, a preto musí byť preskúšaná. Boh teda do života vyznávajúcich vieru v Krista posla skúšky, aby ich vieru preskúšal, otestoval. Test zjaví skutočné motívy viery a ukáže jej pravosť. Práve na tento účel, na preskúšanie viery, slúži utrpenie a súženie, ktoré ukáže, či človek naozaj miluje Ježiša Krista a nasleduje ho bez ohľadu na okolnosti, v ktorých sa nachádza (Zjavenie 20:4, 6:9, 12:17, 14:4). Preto aj do životov nasledovníkov Pána Ježiša Krista prichádza súženie, utrpenie a mnohé iné problémy. Otázka v skúške viery je takáto: *Zostávam vo viere v Krista za každých okolností? Nasledujem Pána Ježiša bez ohľadu na to, ako trpím? Zostávam vo vzťahu s ním a v láske k nemu, aj keď prídem o všetko iné, vrátane svojho holého života?*

Koho sa otázka *dokázanosti viery* a *vytrvania vo viere až do konca* týka v súvislosti s *prvým vzkriesením: živých alebo mŕtvych?* Usudzujem, že živých. Prečo?

Z tých, ktorí sú mŕtvi, ktorí *spia v prachu zeme* (Daniel 12:2), na *veliteľský povel Pána* (1. Tesalonickým 4:16) pri prvom vzkriesení vstanú iba tí, ktorí zomreli vo viere v Krista. Títo svoju vieru dokázali a vo viere v Krista vydržali až do konca, do konca svojho života. Platí to aj opačne: Tí mŕtvi, ktorí pri prvom vzkriesení na hlas Kristov vstanú z mŕtvych, sú tí, ktorí vo viere v Krista zotrvali celý svoj život a v tejto viere aj zomreli. Tí spravodliví veriaci, ktorí nedošli do obdobia *siedmich pečatí* a *siedmich trúb* už medzi živými nie sú, a preto je otázka dokázanosti a vytrvania pri nich už zodpovedaná.

So živými je to inak. Sú živí a dokázanosť viery a vytrvanie v nej (v súvislosti s našou témou) sa ukáže/prejaví až v okamihu, keď zaznie *Pánov veliteľský povel, hlas archanjela a trúba Božia* (1. Tesalonickým 4:16, pozri opäť 1. Petrov 1:7). Preto dokázanosť viery a vytrvanie vo viere až do konca sa týka iba žijúcich a preukáže sa práve cez udalosti *siedmich pečatí* a *siedmich trúb*. Účelom zotrvania Cirkvi na zemi počas doby otvorenia siedmich pečatí a trúbenia siedmich trúb je teda *preskúšanie pravosti viery a jej vytrvalosti až do konca*^{P2}.

B. Spasenie Izraela

Starozákonným prorokom bolo zjavené, že Boh bude raz v budúcnosti súdiť národy. Títo proroci však vedeli, že súd sa bude týkať aj samotného Izraela pre jeho bezbožnosť a odpadlivosť (Ezechiel 39:23-24; Micheáš 1:1-5). Súčasne vedeli tiež to, že tento súd bude spojený aj so záchranou a s vyslobodením Izraela: „*V tom čase povstane Michael, veľký knieža, ktorý stojí nad synmi tvojho ľudu, a bude čas súženia, akého nebolo, odkedy*

len je národom až do toho času. A v tom čase bude vyslobodený tvoj ľud, každý, kto bude nájdený zapísaný v knihe.“ (Daniel 12:1). Toto obdobie súdov je u starozákonných prorokoch pomenované ako *deň Hospodinov* (Izaiáš 13:6; Joel 2:1, 3:14; Ámos 5:18; Sofoniáš 1:7, 14-18)^{P1}.

V tomto období súdov mnohí z Izraela zahynú. Sú a budú zotrávať v rozptýlení medzi národmi a uprostred týchto národov, nad/s ktorými budú prebiehať Božie spravodlivé súdy, Hospodin bude vo svojej spravodlivosti súdiť aj Izrael (pozri napr. Izaiáš 10:22-23). Podľa proroka Zachariáša zahynú dve tretiny Izraelcov, ale aj zvyšná tretina prejde veľkým trápením a súžením: „*A stane sa po celej tejto zemi, hovorí Hospodin, že dve čiastky v nej budú vyplienené a zomrú, a tretia zostane ponechaná v nej. Ale aj tú tretiu uvediem do ohňa a prepálím ich, ako prepaľujú striebro, a skúsím ich, ako skúšajú zlato. On bude vzývať moje meno, a ja ho vyslyším. Poviem: Je mojím ľuďom, a on povie: Hospodin, môj Boh.*“ (Zachariáš 13:8-9). „*Hľa, prepálím ťa, ale nie ako striebro, preberiem ťa v peci súženia.*“ (Izaiáš 48:10). Táto tretina ponechaných je ten počet, to množstvo, ktoré je na iných miestach Písma nazvané *ostatok Izraela* (Izaiáš 10:20-23 a iní starozákonní proroci). Toto sú tí, ktorí sú podľa Daniela *nájdení zapísaní v knihe* a podľa iných starozákonných prorokov je to ten *ostatok Izraela, ktorý bude spasený*.

Tento *ostatok zo Židov* sú tí, o ktorých Pavol v Liste Rímskym 11:4-5 hovorí ako o *ostatku* (verš 5): „*Ale čo mu hovorí na to Božia odvetá? Zanechal som si sedem tisíc mužov, ktorí nesklonili kolena modle Bálavi. Takto teda stalo sa, že i v terajšom čase je*

*zostatok podľa vyvolenia milosti*⁴⁶ a súčasne aj ako o celom Izraeli: „*Lebo nechcem, bratia, aby ste nevedeli toho tajomstva, aby ste neboli sami u seba múdriymi, že zatvrdenie z čiastky stihlo Izraela dotiaľ, dokiaľ nevojde plnosť pohanov, a tak bude celý Izrael spasený, ako je napísané: Pride zo Siona Vysloboditeľ a odvráti bezbožnosti od Jakoba.*“ (Rímskym 11:25-26).

Jedna tretina ponechaných Židov, tento *ostatok*, sú tí, ktorí sú podľa vyvolenia milosti (pozri Rímskym 11:5 a tiež Malachiáš 3:16-17 a Daniel 12:1). A len títo vyvolení prežijú *deň Hospodinov*, obdobie veľkého súženia, akého nebolo nikdy, odkedy sa stali národom. Len títo z Izraela prežijú obdobie súdov a vylievania Božieho hnevu (Daniel 12:1; Matúš 24:21). Tento *ostatok Židov* je teda ten *celý Izrael*, o ktorom Pavol píše v Rímskym 11:26. Tento *ostatok* sú tí, ktorých si Boh vo svojej milosti vyvolil a zachoval (Rímskym 11:4-5). To sú tí, ktorí, keď uvidia prichádzajúceho a dlho očakávaného Mesiáša, uveria v neho a povedia: „*Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom!*“ [„*Hľa, zanecháva sa vám váš dom pustý. Amen vám hovorím, že ma už nikdy nevidíte, dokiaľ nepríde čas, keď poviete: Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom!*“ (Matúš 23:39; Lukáš 13:35)] „...*On bude vzývať moje meno, a ja ho vyslyším. Povie: Je mojím ľudom, a on povie: Hospodin, môj Boh.*“ (Zachariáš 13:9). Tak *celý Izrael* (tento *ostatok zo Židov*) uverí a uzná Ježiša Krista ako svojho Mesiáša. Tým bude *celý Izrael* zmierený s Bohom a spasený (Rímskym 11:26-27) a navráti sa mu jeho prospech a požehnanie (Izaiáš 59:20-21).

Izraelci sú rozptýlení po celej tvári zeme. Preto je potrebné, aby príchod Pána Ježiša vzhľadom na nich a na skutočnosť,

že sú rozptýlení medzi národmi po celej zemi, bol viditeľný všetkým obyvateľom zeme, čím je zaistené, aby ho videl každý Izraelec, čiže celý *ostatok Izraela* (čiže *celý Izrael*), teda každý, kto do tohto počtu patrí: „*Hľa, prichádza s oblakmi a uvidí ho každé oko, aj tí, ktorí ho prebodli, a nariekať budú nad ním všetky pokolenia zeme. Áno, amen.*“ (Zjavenie 1:7; pozri aj Zachariáš 12:10, 10:7-12; pozri aj Rímskym 14:11 a Filipským 2:10). Takto hovoril aj sám Pán Ježiš svojim učeníkom: „*Lebo ako vychádza blesk od východu a ukazuje sa až na západ, tak bude aj príchod Syna človeka. A hneď po súžení tých dní zatmie sa slnce, a mesiac nedá svojej žiare, a hviezdy budú padať z neba, a nebeské moci sa budú pohybovať. A vtedy sa ukáže znamenie Syna človeka na nebi, a vtedy budú plakať všetky pokolenia zeme a uvidia Syna človeka, prichádzajúceho na nebeských oblakoch s mocou a slávou veľkou.*“ (Matúš 24:27 a 29-30).

Spasenie *ostatku Izraela* je dôvod, prečo Pán Ježiš Kristus po svoju Cirkev príde neviditeľne, nepozorovateľne, nebadane, „ako zlodej v noci“, ale po *celý Izrael (ostatok)* príde tak, že ho uvidia všetky pokolenia zeme (Matúš 24:30). Keď príde po Cirkev, Židia ešte nebudú pripravení na stretnutie s ním. Preto ho vtedy ešte nemôžu či nesmú uvidieť, a to je dôvod, prečo jeho príchod pre Cirkev bude pre všetkých obyvateľov zeme, a tým aj pre *ostatok Židov*, neviditeľný a nepozorovateľný. Židom povedal, že ho dovtedy nevidia, až kým nepríde ten čas, keď ho budú túžobne očakávať (Lukáš 13:35). Ten čas pre nich nastane až na konci obdobia súdov a vylievania Božieho hnevu. Až po tomto bude *celý Izrael*, čiže vyvolení *ostatok Izraela*, *prepálený v peci súženia*

a pripravený prijať Mesiáša, Ježiša Krista z galilejského Nazareta. Bude to v zmysle textu Matúš 24:30-31 v čase jeho viditeľného príchodu na zem.

Ostatok sa navráti, ostatok Jakobov, k silnému Bohu, Udatnému Hrdinovi. Lebo keby bolo tvojho ľudu, Izraela, ako morského piesku, len ostatok sa navráti z neho. Usúdená záhuba zaplaví spravodlivosťou ako povodeň. Lebo záhubu, a to pevne usúdenú, učiní Pán Hospodin Zástupov uprostred celej zeme.

Izaiáš 10:21-23

Blahoslavený a svätý, kto má diel na prvom vzkriesení. Nad tými druhá smrť nemá moci. Ale budú kňazmi Boha a Krista a budú s ním kralovať tisíc rokov.

Zjavenie 20:6

Drahoslav Vajda

Odkazy:

- 1) Článok je tretou časťou série Čo Písmo učí o vzkriesení mŕtvych. Predchádzajúce časti:
 - a) Vzkriesenie mŕtvych – úvod, Solas číslo 37, zima 2017, str. 34-36.
 - b) Medzi smrťou a vzkriesením, Solas číslo 38, jar 2018, str. 28-31.
 - c) Vzkriesenie v Starom a Novom zákone, Solas číslo 38, jar 2018, str. 31-36.

Vysvetlivky (V1):

V1. Niektorí autori obe udalosti, vzkriesenie spravodlivých mŕtvych a vychvátenie spravodlivých žijúcich, označujú výrazom vychvátenie (či vytrhnutie) alebo vytrhnutie Cirkvi. Prítom všetky tieto výrazy jednoducho znamenajú prenesenie Cirkvi zo zeme do neba. Dávame prednosť výrazu prvé vzkriesenie v zhode so Zjavením 20:5-6, ale používame aj oba ďalšie výrazy. Výrazom prvé vzkriesenie, ktorý používame najčastejšie, chceme podčiarknuť skutočnosť, že ide o tých, nad ktorými druhá smrť už nemá moc, sú kňazmi Boha a Krista, budú s ním kralovať tisíc rokov (pozri aj 1. Petrov 2:9) a podľa 1. Korintským 15:23 sú to (iba) tí, ktorí sú/patria Kristovi.

Poznámky (P1, P2):

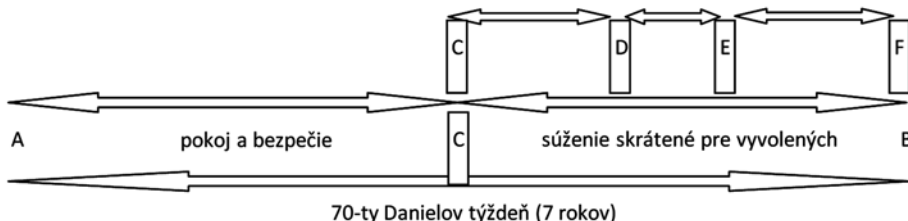
V týchto poznámkach predkladáme náčrt rámca udalostí posledných dní, ktoré v článku opisujeme. Z poznámok je zrejmé, ako chápeme opisované udalosti a súvislosti medzi nimi v rámci posledných dní.

P1. Sedemdesiaty týždeň Danielovho proroctva.

Kniha proroka Daniela načrtáva históriu židovského národa a pohanských národov od doby po babylonskom zajatí až po druhý Kristov príchod (po založení tisícročného kráľovstva). Daniel hovorí o „sedemdesiatich týždňo-rokoch“ (Daniel 9:24-27). Toto proroctvo o sedemdesiatich „týždňo-rokoch“ (pre stručnosť v ďalšom týždňo-rok = týždeň) má pre pochopenie histórie a udalostí posledných dní kľúčový význam. Podľa biblických učiteľov a vykladačov je koniec 69. týždňa oddelený od počiatku 70. týždňa dlhším bližšie neurčeným obdobím. Pričom 70. týždeň je obdobie dĺžky siedmich kalendárnych rokov, ktoré budú plynúť tesne pred druhým príchodom Krista. V tejto dobe sa antikrist (podľa 2. Tesalonickým 2:3 „človek hriechu, syn zatratenia“) zmocní vlády nad svetom a bude prenasledovať svätých a Izrael. Podľa všetkého sa tento 70. týždeň, a tým aj vláda antikrista, začne podpísaním zmluvy na sedem rokov s mnohými – a aj s Izraelom (Daniel 9:27). O tomto týždni sa hovorí ako

o súžení Jakobovom (Jeremiáš 30:7) a podľa Matúša 24:21 je to veľké súženie. Toto súženie zachvátí celý svet, nielen Izrael. Bude však vzhľadom na vyvolených skrátene na polovicu, teda na 3 a pol roka (Matúš 24:21-22).

Podľa biblického proroctva sa táto doba siedmich rokov rozpadne na dve obdobia po tri a pol roka (pozri napr. Daniel 12:7-13). Prvých tri a pol roka bude obdobie, o ktorom budú ľudia hovoriť: Pokoj a bezpečnosť (1. list Tesalonickým 5:3). Zmluva medzi antikristom a Izraelom bude zrušená po prvých tri a pol roka a vtedy náhle príde na nich zahynutie ako bolesť na tehotnú ženu, a neujdú (1. list Tesalonickým 5:3). To bude počiatok druhého tri a pol-ročného obdobia, ktoré môžeme chápať ako vlastné „Jakobovo súženie“ alebo vlastné „veľké súženie“, v ktorom budú Izrael a ľudia na celom svete kruto prenasledovaní a súžení. Tak uvádza Daniel – a síce, že od počiatku doby veľkého súženia až do jeho konca rozmetávať silu svätého ľudu uplynie tri a pol roka (Daniel 12:7). Na konci tohto druhého tri a pol-ročného obdobia Pán Ježiš Kristus fyzicky príde na zem. Zostúpi z nebies na Olivový vrch pri Jeruzaleme. Do tohto druhého tri a pol-ročného obdobia radíme udalosti ohlasované rozlomením siedmich pečatí, trúbením na siedmich trúbach a vylieváním siedmich čiaš.

Legenda k obrázku:

- A: antikrist uzavrie zmluvu s mnohými (Daniel 9:27)
- A-B: Danielov 70-ty týždeň v trvaní 7 kalendárnych rokov
- C: odstránenie ustavičnej obete, pustošiaci ohavnosť (Daniel 12:11; Matúš 24:15)
- A-C: čas zdanlivého/falošného pokoja a bezpečia po uzavretí zmluvy s antikristom v trvaní 3,5 roka
- C-B: čas veľkého súženia skrátene pre vyvolených (na 3,5 roka)
- C-D: rozlamovanie siedmich pečatí
- D-E: trúbenie na siedmich trúbach
- C-E: súženie, ktorým prejde Cirkev
- E: vychvátenie Cirkvi, stretnutie s Pánom v oblakoch
- E-F: vylievanie siedmich čiaš Božieho hnevu
- F: druhý príchod Pána (viditeľný), znamenia na nebi (Matúš 24:27)

Poznámka k obrázku:

Starozákonné proroctvá a evanjeliové texty o druhom príchode Krista a skonaní sveta sú schematické a sumarizujú udalosti bez toho, aby presne určovali ich chronológiu (časovú postupnosť) a trvanie. Typickým príkladom sú texty o vzkriesení spravodlivých i nespravodlivých na súd (Daniel 12:2) a roztriedenie na kozlov a ovce (Matúš 25:31-46), v ktorých sa časovo nerozlišuje medzi súdnou stolicou Kristovou (2. Korintským 5:10) a súdom veľkého bieleho trónu (Zjavenie 20:11).

P2. Doba veľkého súženia

Keď Pán Ježiš Kristus hovoril o udalostiach na konci časov, upozornil svojich učeníkov na to, že príde veľké súženie: „Lebo vtedy bude veľké súženie, akého nebolo od počiatku sveta až doteraz, ani už nikdy viac nebude.“ (Matúš 24:21) Z jeho slov vyplýva, že to bude neobvyklá doba a doteraz nevidané súženie. Aj inokedy ich upozorňoval na to, že do ich života príde súženie, prenasledovanie a rôzne problémy (Ján 16:33), ale toto veľké súženie na konci časov bude úplne iné.

Doba veľkého súženia sa bude líšiť od všetkých ostatných súžení, ktoré doteraz prišli. Predovšetkým to bude súženie, ktoré postihne celý svet, nielen nejakú miestnu oblasť alebo jednotlivca. Druhá odlišnosť bude v tom, ako sa budú ľudia správať. Napr. pri rozlomení šiestej pečate sa píše, že ľudia sa skryli do jaskýň a skál vrchov a vraveli vrchom a skalám: Padnite na nás a prikryte nás pred tvárou toho, ktorý sedí na tróne a pred hnevom Baránka, lebo prišiel ten veľký deň jeho hnevu, a kto môže obstáť? (Zjavenie 6:15-17). Ľudia namiesto toho, aby v tej dobe, keď ich postihne nešťastie, hľadali Boha a utiekali sa k nemu v pokání a vo viere, ako je to dnes a čoho sme svedkami v týchto dňoch, nečinia pokánia, rúhajú sa Bohu a utekajú preč od neho (Zjavenie 9:20-21, 16:9 a 11).

Veľké alebo Jakobovo súženie podľa Knihy Zjavenie postihne celý svet (Zjavenie 3:10) a ľudia budú chcieť radšej zomrieť ako prísť k Bohu (Zjavenie 9:6). Bude to v dôsledku veľkej bezbožnosti a satanovho zvodu na konci časov (2. Tesalonickým 1:8, 2:9-10).

Argument zo Zjavenia 6:9-11 pre umiestnenie vychvátenia Cirkvi

Argumenty, predložené v predchádzajúcom článku *Druhý príchod Pána Ježiša Krista*^{A)} v prospech toho, že Písmo umiestňuje (lokalizuje) vychvátenie Cirkvi do času zatrúbenia siedmej (poslednej) trúby, považujeme za dostatočné. V Písme však existujú aj ďalšie dôvody (priame či nepriame) pre tento postoj. Tu uvádzame ešte jeden z nich.

Argument zo Zjavenie 6:9-11

Ján vo videní pri rozlomení piatej pečate videl *pod oltárom duše zabýtych pre slovo Božie a pre svedectvo, ktoré mali. Títo sa dožadovali spravodlivého súdu a pomsty na tých, ktorí bývajú na zemi. A bolo dané jednému každému dlhé biele rúcho a bolo im povedané, aby odpočívali ešte krátky čas, až sa doplní počet aj ich spoluslužobníkov a ich bratov, ktorí majú tiež byť zabíť ako aj oni* (Zjavenie 6:9-11). To je jasná a priama reč. Tu je

povedané, že ide o ľudí, ktorí v období vlády antikrista, v období rozlomenia piatej pečate, boli zabíť pre evanjelium Ježiša Krista. To sú ľudia, ktorí patria Kristovi, ale sú ešte mŕtvi – Ján videl ich duše, nevidel ich v tele – teda sú ešte nevzkriesení. Po prvom vzkriesení sa už tí, ktorí sú do tohto vzkriesenia zahrnutí, nachádzajú v tele, majú nové vzkriesené telá – a to je na prvom vzkriesení veľmi podstatné. To, že im bolo dané biele rúcho, poukazuje na to,

že zomreli vo viere v Krista a sú uznaní za spravodlivých (ospravedlnených pripočítanou Kristovou spravodlivosťou) a podľa Zjavenia 3:5 patria medzi tých, ktorí zvíťazili. To ale dokazuje, že v dobe rozlomenia piatej pečate ešte nedošlo k prvému vzkrieseniu.

Títo, ležiac pod oltárom, sa pýtali, *prečo svätý a pravdivý Samovládca* (Ježiš Kristus) *nesúdiš a nepomstíš našej krvi?* Pán Ježiš v období piatej pečate sa ešte nachádza po pravici moci na nebeskom tróne. Ešte nesúdi. Súdiť začne, až keď *prevezme svoju veľkú moc a kralovanie*, a k tomu dôjde až po zatrúbení siedmej (poslednej) trúby (Zjavenie 11:15-19).

Ďalej im bolo povedané, aby boli ešte trpezliví a čakali, *až sa doplní počet aj ich spoluslužobníkov a ich bratov*, teda tých, ktorí uveria evanjeliu ako aj oni. Tieto slová poukazujú na to, že sa evanjelium na zemi ešte zvestuje, že Cirkev ešte je na zemi. Zvestovaním evanjelia sú poverení iba učenci Pána Ježiša Krista, iba tí, ktorí sú Kristovi – Cirkev. Preto ľudia v dobe rozlamovania pečatí ešte evanjeliu môžu uveriť, byť zachránení

a patriť Kristovi, a to ako zo Židov, tak aj z pohanov. Keďže v dobe rozlomenia piatej pečate ešte *nevošla plnosť pohanov* (Rímskym 11:25), je Cirkev v tejto dobe ešte na zemi^B. Ten počet *ich spoluslužobníkov a ich bratov* sa doplní o *krátky čas* (Zjavenie 6:11). A až potom, keď sa doplní počet spasených z pohanov, dôjde k vychvátaniu Cirkvi. Pred doplnením na plný počet ešte nemôže k vychvátaniu dôjsť – to je zmysel čakania na doplnenie. Plnosť znamená plný počet a už viac do počtu niečo pridať nie je potrebné a ani nie je možné.

Títo, *zabití pre slovo Božie a pre svedectvo, ktoré mali* (Zjavenie 6:9), sú opäť spomenutí v Knihe Zjavenia 20:4-5 ako tí, ktorí ožili, majú podiel na prvom vzkriesení a podieľajú sa na kralovaní spolu s Kristom. Aj podľa tohto textu je vychvátanie Cirkvi umiestnené do obdobia medzi rozlomením piatej pečate a vyliatím prvej čaše Božieho hnevu^A. Týmto je možné obdobie vychvátania Cirkvi už dosť zúžené a tiež smerované do doby zatrúbenia siedmej trúby^C.

Drahoslav Vajda

Zdroje a poznámky

A) *Druhý príchod Pána Ježiša Krista, Solas číslo 39, leto 2018.*

B) *Zvestovať evanjelium spasenia z milosti je dané iba Cirkvi. V Knihe Zjavenia vo veršoch 14:6-7 čítame, že Ján videl anjela letiaceho prostred neba, ktorý tým, čo bývajú na zemi, zvestoval večné evanjelium a tiež oznamoval, že prišla hodina Božieho súdu. To ukazuje, že v čase zjavenia sa tohto anjela Cirkev na zemi už nebude, ale v čase rozlomenia piatej pečate na zemi ešte bude, lebo tí, ktorých Ján videl pod oltárom, kričali na Samovládca, prečo nesúdi (Zjavenie 6:10). Pečate a trúby neohlasujú Božie súdy v pravom slova zmysle. Ohlasujú rôzne súženie, ktoré musí prísť na zem ako hodina pokušenia, ktorá príde na celý svet skúsiť tých, ktorí bývajú na zemi (Zjavenie 3:10).*

C) *Písmo uvádza, že Pán Ježiš Kristus je na tróne ešte aj v dobe rozlomenia šiestej pečate (Zjavenie 7:17).*

Boh je jeden

Len jeden Boh

Toto je pravda, ktorú nás Písmo učí najjasnejšie zo všetkého. Existuje iba jeden Boh, ktorý je skutočný.

Ak by to tak nebolo, potom by sme museli predpokladať, že existuje viac bohov než len jeden. Toto je niečo, čo Písmo neustále popiera. Iní bohovia vôbec neexistujú. Ľudstvo ako také tejto pravde neverí. Preto vždy existovali a existujú nespočetní falošní bohovia. Žiaden z nich však nie je skutočný boh. Žiaden z nich nie je živý Boh.

Pravdou je, že slovo „boh“ sa niekedy používa pre anjelov (Žalmy 97:7). Je to preto, lebo anjeli sú duchovné bytosti, veľmi dokonalé a s vysokým postavením. Tento titul sa používa aj pre vládarov a sudcov (Žalmy 82:1 a 6) kvôli právomoci, ktorú majú nad ostatnými. Satan, diabol, sa nazýva „boh tohto sveta“ (2. Korintánom 4:4) kvôli svojej vláde nad hriešnikmi, ktorej sa neoprávnene zmocnil. Toto sú však iba metaforické použitia slova „boh“. Písmo naďalej trvá na tom, že existuje iba jeden pravý Boh, jeden živý Boh.

A tak sa židovský chlapec učí od svojej mladosti citovať slová z Deuteronomia 6:4: „Počuj, Izraelu, Hospodin, náš Boh, je jeden Hospodin.“ Toto bol základ židovskej viery vybudovanej na Starej zmluve. Bolo to presvedčenie, v ktorom nebolo možné spochybniť žiadneho Žida. Každý Žid vedel, že „Hospodin je Boh, a že niet iného okrem neho“ (Deuteronomium 4:35).

Izraelita sa vracal v myšlienkach do času, keď bol posvätený slávny Šalamúnov chrám. Po naliehavej a dlhej modlitbe k Bohu sa kráľ obrátil k ľudu a vyriekol zo srdca svoju úprimnú túžbu: „Nech je Hospodin, náš Boh, s nami, ako bol s našimi otcami, nech nás neopustí a nech nás neodmietne... aby poznali všetky národy zeme, že Hospodin je Boh, a že niet iného“ (1. Kráľov 8:57, 60). To dokonale vyjadrovalo, čo cíti každý Žid. Žid sa mal stať svedkom ľahostajnému, Boha neznajúcemu svetu, že niet iného Boha okrem Hospodina.

Žid sa rozpomínal na dni veľkého proroka Izaiáša a na slová, ktorými k nemu prehovoril Boh: „Takto hovorí Hospodin, Kráľ Izraelov, a jeho vykupiteľ, Hospodin Zástupcov: Ja som prvý a ja som i posledný, a krome mňa niet Boha“ (Izaiáš 44:6). Boh, ktorý povedal tieto slová, prehlásil sám seba za kráľa Izraela. Žid to chápal ako svoje veľké povolanie – zachovať pravdu o tom, že neexistuje iný Boh než Hospodin. S láskou čítaval: „Ja som Hospodin, a niet viacej nikoho; niet Boha okrem mňa... nieto nikoho okrem mňa. Ja som Hospodin, a niet viacej nikoho“ (Izaiáš 45:5-6). Sám Ježiš bol vychovávaný tak, aby poznal a miloval Písma Starej zmluvy, a aby dôsledne zachovával ich pravdu. Vyznanie jedinečnosti Boha bolo tým, čo

otvorene vyznával svojimi ústami (Marek 12:29, 32) a takisto aj jeho apoštoli to jasne vyučovali (1. Korint'anom 8:4-6; Efezanom 4:6; Jakubov 2:19). Toto je zreteľné vyhlásenie celého Písma.

Boh je jeden

Stará zmluva bola napísaná v hebrejčine. Keď Žid citoval Deuteronomium 6:4, citoval ho v hebrejčine, a robí tak aj dnes. Žiaľ, angličtina (ani slovenčina) nedokáže jednou vetou presne a dokonale preložiť to, čo čítame v Deuteronomiu 6:4. Tento verš znamená viac než: „Hospodin, náš Boh, je jeden Hospodin“. Toto môžeme chápať jednoducho ako výrok, že neexistuje iný Boh ako Hospodin. On je *jediný*. Dá sa to preložiť aj nasledovne: „Hospodin, náš Boh, Hospodin je jedno“. Nie je len jediný. On, ktorý je jediný, je jeden a je *jedno*.

Čo sa tým snažíme povedať? „Boh je jeden (a je jedno) vo svojej podstate bytia, vo svojej povahe existovať sám osebe.“ Čo to však znamená? Znamená to, že Boh je nedeliteľný, že sa nedá rozčleniť. Nemôžeme mať súbor súčastí, z ktorých každá je menej než Boh, a keď ich dáme dokopy, bude to *Boh*. Boh nie je ako skladačka. Boh nie je ani ako ľudské telo, pozostávajúce z mnohých orgánov. Nemôžeme sčítať večnosť, nemennosť, všemocnosť a svätosť dokopy a vytvoriť tak Boha. On sa neskladá z častí. Je nerozdeliteľný. Je jedno. On celý je večný. On celý je nemenný. On celý je všemocný. On celý je svätý. Nemôžeme napríklad odobrať jeho svätosť a ako zvyšok nám zostane väčšina z Boha. Ak by sme *mohli* odobrať jeho svätosť, zničili by sme Boha, pretože *všetko*, čím Boh je, je sväté.

Toto je to, čo teológovia označujú ako „jedna nedeliteľná podstata“, keď hovoria o Bohu. Slovo „podstata“ alebo „bytosť“ sa dá zameniť za slovo „substancia“. To neznamená, že Boh je z nejakej látky či hmoty. Neskôr budeme hovoriť o tom, že Otec, Syn a Duch Svätý sú tej istej podstaty, tej istej substancie. Nebudeme pod tým rozumieť to, že sú z toho istého „materiálu“. Budeme tým mieniť to, že hoci sú rozlíšiteľní, sú jedným Bohom, ktorý je jedno. Všetko, čím Boh je, je Otec. Všetko, čím Boh je, je Syn. Všetko, čím Boh je, je Duch Svätý. Každý z nich je všetkým, čím je Boh. Každý z nich je Boh v tom istom zmysle - je rovnakej podstaty, rovnakého bytia, rovnakej substancie. A predsa je Boh nedeliteľný.

Povedzme to inak, aby sme zdôraznili to, čo tvrdíme. Otec je Hospodin. Syn je Hospodin. Duch Svätý je Hospodin. Ale nikdy nemôžeme o nich zmýšľať tak, že existujú traja Hospodinovia. V tomto spočíva to tajomstvo, ale nepredbiehame. Zatiaľ sa uspokojme s tým, že vieme, že existuje len jeden Hospodin, a že ten Hospodin, ktorý existuje, je *jedno*.

Viac ako jeden, kto je Boh

Napriek tomu už teraz je potrebné povedať, že už od najskorších dôb bolo zrejmé, že existuje viac než jeden, kto je Hospodin. Všimnite si, čo tvrdíme. Neexistuje viac ako jeden Boh. Práve sme si to ukázali. A aj tak existuje viac ako jeden, kto je Boh. Existuje jediný Boh. A predsa v božskej podstate existuje pluralita osôb.

Môžeme to vidieť na prvých stránkach Biblie. V Genezis 1:26-27 čítame: „A Boh riekol: *Učiniťme* človeka na svoj

obraz a podľa svojej podoby... A Boh stvoril človeka na svoj obraz.“ Slová v kurzíve poukazujú na to, že Boh, ktorý je jeden, hovorí v množnom čísle. Tieto verše zdôrazňujú ako jednotu, tak aj pluralitu Boha. O dve, tri stránky ďalej čítame: „Vtedy povedal Hospodin Boh: Hľa, človek sa stal ako jeden z nás...“ (Genezis 3:22). V kapitole 11:5-7 čítame: „Vtedy zostúpil Hospodin... A Hospodin riekol... Nože zostúpme a zmiatnime...“ V týchto veršoch nachádzame len jedného Boha. A predsa rozpráva v množnom čísle! Existuje viac ako jeden, kto je Boh. A tak o niekoľko storočí neskôr Izaiáš počul, ako Hospodin hovorí: „Koho pošlem, a kto nám pôjde?“ (Izaiáš 6:8.)

Práve tak výnimočné sú tie starozmluvné pasáže, ktoré hovoria o „anjelovi Hospodinovom“. Je dostatočne zrejmé, že touto osobou je samotný Hospodin. Rovnako zrejmým je aj to, že ho treba odlišiť od Boha. Slovo „anjel“ znamená „posol“ alebo „poslaný“ a slovné spojenie „anjel Hospodinov“ preto znamená „Hospodinom poslaný“. Genezis 16:7-13 zaznamenáva to, ako Hagari, ktorá utiekla od Abrama a Sáraje, prikázal „anjel Hospodinov“ vrátiť sa. Potom sa ukáže, že to bol sám Hospodin, kto k nej prehovoril, a Hagar nazvala to miesto, kde sa s ním stretla: „Boh-ktorý-ma-vidí“. Ten, ktorého Boh poslal, bol Boh sám!

Po nejakom čase navštívil anjel Hospodinov na planine Mamreho aj samotného Abraháma (Genezis 18). Návštevník vystupoval ako človek (verš 2), ale zreteľne sa tu tvrdí, že to bol samotný Hospodin (verše 1, 13-14). Abrahám to rozpoznal a predniesol mu prosebnú modlitbu (verše 23-33).

Nebolo to poslednýkrát, čo sa mal Abrahám stretnúť s anjelom Hospodinovým. Ten, kto zastavil Abraháma pred obetovaním svojho syna Izáka, nebol nikto iný ako anjel Hospodinov (Genezis 22:11, 15). Abrahám nazval meno toho miesta „Hospodin-uvidí“ (verš 14), pretože opäť zreteľne rozpoznal totožnosť nebeského návštevníka. Tento Anjel mu dal zaslúbenie, ktoré sa začínalo takto: „Na seba samého som prisahal, hovorí Hospodin...“ (verš 16). Ten, ktorého Hospodin poslal, *bol* Hospodin!

V Starej zmluve existuje mnoho zmienok o anjelovi Hospodinovom a vždy je zrejmé, že Božím poslom je Boh. Ten, kto hovorí k Mojžišovi z horiaceho kra, je „anjel Hospodinov“, a hovorí: „Ja som Boh tvojho otca...“ (Exodus 3:6) a pokračuje tým, že zjaví svoje meno „SOM, KTORÝ SOM“ (verš 14). Tento Anjel je Boh, ktorý viedol Jáкова a vyprostil ho (Genezis 48:15-16), je to samotný Hospodin, ktorý išiel pred synmi Izraelovými, keď utekali z Egypta (Exodus 13:21, 14:19). Ten, kto sa v knihe Sudcov objavuje dvakrát a zjavuje, že je sám Boh, je anjel Hospodinov (Sudcovia 6:11-12, 14, 16, 13:3, 9, 22). A tak tu nachádzame Boha, ktorého poslal Boh.

Izaiášovo proroctvo zjavuje niečo podobné. Izaiáš povedal izraelskému národu, že Hospodin Boh dá znamenie, ktorým bude syn narodený z panny, a že jeho meno bude Immanuel, čo znamená „S nami Boh“ (Izaiáš 7:14). Tento, ktorého pošle Boh, bude samotný „Silný Boh“ (Izaiáš 9:6). Ako by mohol Boh poslať Boha, ak by neexistovala viac ako jedna osoba, ktorá je Bohom? Jednako nesmieme zabudnúť na verše

z Izaiáša, ktoré sme spomínali predtým. Tá istá kniha trvá na tom, že neexistuje iný Boh ako ten, ktorého uctieva Izrael. Jeden Boh - a pritom je to viac ako jedna osoba, kto *je* Boh.

Takto nám Stará zmluva hovorí o tom, ako Boh pomaže Boha (Žalmy 45:7-8), ako Pán Hospodin a jeho Duch posielal toho, kto sám je Bohom (Izaiáš 48:16-17), a ako Hospodin vzbudí zaslúbeného kráľa, ktorý bude Hospodinom (Jeremiáš 23:5-6). Znova a znova stojíme tvárou v tvár tajuplnej pravde, že jediný Boh je viac ako jeden.

Netvrdíme, že doktrína o Trojici bola úplne odhalená v Starej zmluve; avšak ani netvrdíme, že v Starej zmluve úplne chýbala. Starozmluvný veriaci vedel, že v Bohu existuje pluralita. Vlastne mal k dispozícii dokonca aj určité nejasné náznaky, že jediný Boh sú traja. Keď kňaz žehnal synov Izraelových a položil na nich Božie meno, či nepoužíval pri tom meno Hospodin vždy trikrát? (Numeri 6:22-27.) Či nepočul Izaiáš, ako serafíni volali Hospodinovi na slávu ako svätému trikrát? (Izaiáš 6:3.) Toto všetko pripravovalo pravdu, ktorú mala v plnosti odhaliť Nová zmluva. Boh, ktorý seba samého odhaľoval v starozmluvných časoch kúsok po kúsok, nakoniec poslal svojho Syna na svet a spravil si príbytok v srdciach veriacich skrze Svätého Ducha. Doktrína o Trojici nebola zjavená ako sled tvrdení alebo výpovedí. To, čo nakoniec túto doktrínu objasnilo, bolo Božie dielo spasenia. Veriaci kresťan môže čítať Starú zmluvu a rozumieť jej oveľa ľahšie ako pôvodní čitatelia. Pasáže Písma, ktoré hovoria o Bohu ako o jednom, a predsa ako o viac než jednom, sú mu dobre zro-

zumiteľné. Nepotkýna sa na veršoch, ktoré hovoria ako o Božej jednote, tak aj o Božej pluralite. Nie je prekvapený, keď číta o tom, ako Boh diskutuje sám so sebou. Nie je prekvapený, keď skúma zaslúbenia o tom, že Boh pošle Boha na svet. Ale aj tak nedokáže pochopiť to, ako môže byť Boh jeden v troch a traja v jednom. A predsa vie, že *je* to tak. Starozmluvný veriaci mal mnoho stôp, ale nikdy tú pravdu nevidel tak jasne ako veriaci kresťan. To, čo bolo jemu zastreté, je nám osvetlené.

Otec je Boh

Ešte len začíname 3. kapitolu a už musím povedať niečo o 4. kapitole. V 4. kapitole budeme vidieť, že Pán Ježiš Kristus je Boh. A predsa, keď učil svojich učeníkov modliť sa k Bohu, nevolal ich, aby sa modlili k nemu. Povedal: „Vy sa teda modlite takto: Náš Otče...“ (Matúš 6:9). Modlitba k Bohu nemá byť adresovaná k Pánovi Ježišovi Kristovi, ale k tomu, kto je od neho odlišný - k Otcovi. Existuje ten, kto je Boh, ale nie je Pán Ježiš Kristus, a ktorý používa meno „Otec“. Skôr, ako sa tomu budeme venovať, mali by sme si všimnúť, že Písmo nepoužíva meno „Otec“ vždy rovnakým spôsobom.

Poznámka redakcie: Výber 4. kapitoly „Pán Ježiš Kristus, Syn, je Boh“ sme publikovali v časopise *Solas* číslo 9, zima 2010. Tento výber sa nachádza na adrese <http://casopis.solas.sk/vyucovanie/pan-jezis-kristus-syn-je-boh>.

Otec všetkých

Niekedy sa napríklad „Otec“ nepoužíva pre označenie toho, kto je odlišný od Syna a Ducha Svätého v rámci Trojice, ale pre Boha samotného.

Uvedme niekoľko príkladov. Keď Pavol píše kresťanom v Korinte, upozorňuje ich na to, že modly, ktoré ich obklopujú, vôbec nie sú skutočnými bohmi. Uctievači modiel si myslia opak, ale toto je pravda. Modly nepredstavujú skutočne existujúce božstvá. Existuje iba jeden skutočne existujúci Boh a je to ten, ktorého uctievať kresťania. A tak Pavol píše: „Ale my máme jedného Boha, Otca“ (1. Korintianom 8:6). Na tomto mieste sa slovo „Otec“ rovná slovám „jeden Boh“. Pavol hovorí, že existuje iba jeden Boh, avšak vôbec pritom nemá na mysli osoby Trojice. V tejto vete používa slovo „Otec“ rovnako ako v Efezanom 4:6, kde píše o „jednom Bohu a Otcovi všetkých“.

Pisateľ listu Hebrejom píše podobne v kapitole 12 vo verši 9. Vysvetľuje tu, že Boh zaobchádza s veriacimi kresťanmi ako so svojimi deťmi. Tak, ako otec trestá iba svoje vlastné deti, tak aj Boh prináša nepríjemné skúsenosti do životov veriacich, aby budoval ich charakter. Takýmto skúsenostiam netreba vzdorovať, treba ich prijať. Nemali by oslabovať našu úctu k Bohu, práve naopak. „Svojho tela otcov sme mali za káznitelov a ostýchali sme sa; či sa teda o mnoho viacej nepodriadime Otcovi duchov, aby sme žili?!” Titul „Otec“ je opäť použitý pre Boha, nie pre osobu z Trojice. Jakub ho používa rovnako, keď píše: „Každé dobré danie a každý dokonalý dar zostupuje s hora od Otca svetiel...“ (Jakubov 1:17).

Meno Izraela

Meno „Otec“ sa používa aj na vyjadrenie toho, že starozmluvný ľud Izraela mal Boha za svojho Vládcu a Hlavu. „Hospo-

din... Či nie je on tvoj otec, ten, ktorý si ťa nadobudol?“ (Deuteronomium 32:6.) „Otec“ na tomto mieste jednoducho nahrádza slovo Boh bez toho, že by sa myslelo na osobu z Trojice. Tak sa modlil aj Izaiáš: „Ty, ó, Hospodine, si naším Otcom; náš vykupiteľ... Ale teraz, ó, Hospodine, ty si náš Otec; my sme hlinou, a ty si naším tvorcom, a dielom tvojej ruky sme my všetci“ (Izaiáš 63:16, 64:8).

Nie všetci príslušníci starozmluvného Izraela mali takúto dôveru v Boha. Preto k nim Boh prehovoril za dní Jeremiáša ústami proroka: „Či nebudeš odteraz volať na mňa: Môj Otče, ty si môj druh, ktorý si ma sprevádzal v mojej mladosti!?“ (Jeremiáš 3:4). V neskorších časoch rozprával každý syn Izraela o Bohu ako o Otcovi národa. V praxi sa však k tomu nie vždy a nie všetci hlásili. Bohu nebola vzdávaná úcta, ktorá mu patrila, a synovia Izraela sa nesprávali jeden k druhému ako k bratovi. Napomenutí boli takto: „A ak som pánom, kde moja bázeň?... Či azda nemáme všetci jedného a toho istého Otca? Či nás nestvoril jeden a ten istý silný Boh? Prečo potom robíme neverne každý voči svojmu bratovi...?“ (Malachiáš 1:6, 2:10).

Otec veriacich

V čase, keď prišiel Pán Ježiš Kristus, zvykli Židia používať meno „Otec“ ako náhradu za slovo „Boh“. Vyučovali, že iba oni sami stoja vo vzťahu k Bohu ako deti k svojmu otcovi. Toto bolo zmýšľanie, ktoré musel Kristus spolu s apoštolmi opraviť. Zaiste, nie všetci ľudia sú Božími deťmi. Ani všetci Židia však nie sú deťmi Božími – toto je privilégiu, ktoré patrí výhradne tým, ktorí činia pokánie a veria evanjeliu. Len oni

zažívajú dôverný vzťah s Bohom a tešia sa z jeho láskavej opatery. Len oni, nie Židia, sú pravým Izraelom, ktorý Boh pozná. Preto len oni majú právo oslovovať Boha „Otec“.

Ježiš používal slová „váš Otec, ktorý je v nebesiach“ (Matúš 5:45) iba vtedy, keď hovoril so svojimi učeníkmi. Iba s nimi samotnými hovoril slovami „tvoj Otec... váš Otec... váš nebeský Otec“ (Matúš 6:6, 8, 14). „Sme deťmi Božími“ (Rimanom 8:16) bolo napísané iba o tých, ktorí sú spravodliví pred Bohom skrze vieru v Pána Ježiša Krista. Im patrí táto najvyššia výsada byť adoptovaní do Božej rodiny a mať Boha za Otca. Patrí to len im. Nikto iný na tom nemá nijaký podiel. Len oni sami sa môžu radowať a jasať, volajúc: „Vidzte, akú lásku nám dal Otec – aby sme sa volali deťmi Božími, a sme nimi!“ (1. Jánov 3:1).

Otec Pána Ježiša Krista

Pán Ježiš Kristus je tiež Boh, čo si ukážeme onedlho (*poznámka redakcie*: v kapitole 4; pozri článok „Pán Ježiš Kristus, Syn, je Boh“ publikovaný v časopise *Solas* číslo 9, zima 2010). Hoci kresťania majú Boha za svojho Otca, *nie je* to Pán Ježiš Kristus, kto je tým Otcom. Boh Otec je od neho odlíšený. Otec veriacich je zároveň Otcom Krista, i keď v inom zmysle. Veriaci kresťania sú prijaté deti, zatiaľ čo Kristus je jeho večný Syn. Prečo povedal Ježiš Márii: „Vstupujem k svojmu Otcovi a k vášmu Otcovi“? (Ján 20:17.) Prečo nepovedal: „Vstupujem k *nášmu* Otcovi“? Jeho slová nám ukazujú, že Boh je jeho Otcom aj našim Otcom. Tie slová však znejú tak, ako znejú, preto, aby zdôraznil, že Boh je Kristovi Otcom iným spôsobom ako nám.

Práve v Jánovom evanjeliu vidíme najzreteľnejšie, že hoci Otec je Boh a Pán Ježiš Kristus je Boh, predsa sú odlišní. V rámci Boha ako bytosti, jeden je Otcom tomu druhému a jeden je Synom tomu druhému. Takmer na začiatku evanjelia čítame: „A on, to Slovo sa stalo telom a stánilo medzi nami, a hľadeli sme na jeho slávu, na slávu ako jednorodeného od Otca a bol plný milosti a pravdy“ (Ján 1:14). Dozvedáme sa tu, že Slovo, ktorým je Pán Ježiš Kristus, je dosť odlišné od Boha Otca. Jeden z nich sa stal telom, ten druhý nie. Pritom sláva Krista je slávou Otca, takže je zrejmé, že obaja sú Bohom v tom istom zmysle. Kristus je dokonalým obrazom Otca – to je to, čo chcel Ján vyjadriť, keď ho opísal ako „Slovo“.

Hneď za tým čítame: „Boha nikto nikdy nevidel, ale jednorodený Syn, ktorý je v lone Otcovom, on nám vysvetlil“ (Ján 1:18). Z predchádzajúcej kapitoly však vieme, že sú ľudia, ktorí Boha skutočne videli. Tento verš preto určite znamená to, že nikto nikdy nevidel Boha Otca. Kedykoľvek ľudia videli Boha, videli Pána Ježiša Krista, videli Syna. To bol ten, kto bol „anjelom Hospodinovým“. Syna možno jasne odlíšiť od Otca, a preto je opísaný ako ten, kto „je v lone Otcovom“. A predsa vidieť ho znamená vidieť Boha, pretože je obrazom Boha a dokonale Boha vyjavuje. Obaja sú Boh, ale jeden nie je tým druhým. A predsa zostáva iba jeden pravý a živý Boh. Nesmieme sa domnievať, že nám niečo ušlo alebo že nám niečo chýba, keďže sme nevideli Boha Otca. Ježiš stojí pred svetom a oznamuje: „Ja a Otec sme jedno“ (Ján 10:30); „A kto mňa vidí, vidí toho, ktorý

ma poslal“ (Ján 12:45); „Kto mňa videl, videl Otca, a ako ty hovoríš: Ukáž nám Otca?“ (Ján 14:9.)

Keď Ježiš rozprával takýmto dôverným spôsobom o Bohu Otcovi, Židia sa chystali zabiť ho (Ján 5:17-31). Nikto nespochybňoval fakt, že Otec je Boh. Nikdy to nebolo spochybnené. Ježišova reč však zreteľne znamenala, že seba vyhlásil za rovného Otcovi – za rovného Bohu. Židia vedeli, že existuje iba jeden Boh, a že Otec je Boh. Napriek starozmluvným stopám, ktoré sme preskúmali, si Židia nedokázali predstaviť, že viac ako jeden by mohol byť Boh. Celá myšlienka plurality v Bohu im unikla.

Bolo im jasné, že Ježiš sa vyhlasuje za rovného Bohu. Oni to chápali tak, že o sebe prehlasuje, že je ďalším Bohom. Pre nich to znamenalo rúhanie sa, čo vysvetľuje, prečo ho chceli zabiť. Tak urputne sa držali božstva Otca, že si nevedeli predstaviť božstvo niekoho iného (Ján 8:53-59). V tom druhom sa mýlili, ako to o chvíľu uvidíme (poznámka redakcie: v kapitole 4; pozri článok „Pán Ježiš Kristus, Syn, je Boh“ publikovaný v časopise Solas číslo 9, zima 2010; linka <http://casopis.solas.sk/vyucovanie/pan-jezis-kristus-syn-je-boh>). Avšak v tom prvom sa nemýlili. Otec je Boh.

Redakčný výber z druhej a tretej kapitoly knihy Stuart Olyott „Traja sú jedno“ (podtitul: Čo Biblia učí o Trojici), vydavateľstvo ORDO SALUTIS, Pezinok 2004. Publikované s láskavým súhlasom vydavateľstva.

Božia spravodlivosť

Keby som vám povedal: „Nemôžete vstúpiť do Božieho kráľovstva bez...“ vyzývajúc vás, aby ste dopísali chýbajúce slovo, bol by som zvedavý, ktoré by ste si vybrali. Dúfam, že aspoň niektorí z vás by dopísali slovo „viera“. No je tu ešte jedno rovnako dôležité slovo a to je „pokánie“. Do Božieho kráľovstva nemôžete vstúpiť bez pokánia. V tomto zamyslení Vám chcem vysvetliť, čo pokánie je a prečo je také dôležité.

A keď odišli poslovia Jánovi, začal hovoriť zástupom o Jánovi: Čo ste vyšli na púšť vidieť? Trstinu, ktorá sa kláti vetrom? Alebo čo ste vyšli vidieť? Človeka, odiateho mäkkým rúchom? Veď hľa, takí, ktorí chodia v nádhernom rúchu a žijú v rozkoši, sú v kráľovských domoch. Alebo čo ste vyšli vidieť? Proroka? Ba hovorím vám, že i viac ako proroka. Toto je ten, o ktorom je napísané: Hľa, ja posielam svojho anjela pred tvojou tvárou, ktorý pripraví tvoju cestu pred tebou. Lebo hovorím vám, že väčšieho proroka medzi splodenými zo žien nad Jána Krstiteľa niktorého niet: ale menší v kráľovstve Božom je väčší ako on. A všetok ľud počujúc to, i publikáni, uznali Boha za spravodlivého pokrstiac sa krstom Jánovým. Ale farizeovia a zákonníci pohrdli radou Božou sami proti sebe nie súc pokrstení od neho.

Lukáš 7:24-30

V predošlom zamyslení sme sa spolu pozreli na to, čo povedal Ježiš o Jánovi Krstiteľovi. Aké bolo Jánovo poslanie na tejto zemi? Jeho poslaním bolo byť zvestovateľom, ísť pred Ježišom – Mesiasom a pripravovať mu cestu. Príchod Ježiša Krista v tele bol v Starom zákone prorokovaný celé stáročia, no napriek tomu museli byť ľudia pripravovaní Jánom na jeho príchod.

V čom teda spočívali prípravné práce Jána Krstiteľa? Spočívali v kázaní ľuďom o potrebe pokánia z ich hriechov a o viere v toho, ktorý mal prísť. Podstata Jánovho posolstva teda bola: „Čiňte pokánie, lebo sa priblížilo nebeské kráľovstvo.“ Ján tým chcel v podstate povedať, že Ježiš – Spasiteľ sa chystá ustanoviť svoje kráľovstvo. No predtým, než by mohla existovať akákoľvek nádej na vstup do tohto kráľovstva, bolo nevyhnutné činiť pokánie. Čo znamená pojem „činiť pokánie“? Doslovný význam tohto slova je zmeniť svoju myseľ, zmýšľanie. Musíme sa však pokúsiť pochopiť, čo to znamená v biblickom kontexte. Ohľadom čoho potrebujeme zmeniť zmýšľanie? Musíme zmeniť naše zmýšľanie o samých sebe. Našou prirodzenou tendenciou ako ľudských bytostí je mať pomerne pozitívny názor o sebe a našom duchovnom stave. Nepovažujeme sa za dokonalých, ale nejako máme pocit, že hriechy, ktoré konáme, nie sú v skutočnosti vážne – navyše máme veľa dobrých vlastností, ktoré naše chyby kompenzujú. Myslím, že budete súhlasiť, že podobne zmýšľala väčšina ľudí. Avšak ide o to, že Boh veci takto nevidí. Pretože je Boh dokonalý a spravodlivý, nemôže tolerovať žiadne správanie, ktoré je menej než dokona-

lé. Preto Ježiš povedal: „*Vy teda buďte dokonalí, ako váš Otec, ktorý je v nebesiach, je dokonalý*“ (Matúš 5:48). Pán jednoducho nebude len tak zatvárať svoje oči pred našimi hriechmi, ako keby na nich nezáležalo, pretože sú pre neho ohromne závažné.

Ďalšou skutočnosťou, ktorú treba mať na pamäti, je, že raz nastane *súdny deň* a Sudcom v daný deň bude sám Pán. V istom zmysle Boh už vyhlásil verdikt nad našimi životmi, hoci svoj rozsudok ešte nevykonal. Podstatu Božieho verdiktu nájdeme v 3. kapitole Jánovho evanjelia: „*A to je ten súd, že svetlo prišlo na svet, ale ľudia viacej milovali tmu ako svetlo, lebo ich skutky boli zlé*“ (Ján 3:19). Takže Boh vynáša verdikt o našom živote, hovoriac, že sme hriešnici, že naša samotná, pravá povaha je znečistená hriechom; dokonca milujeme temnotu hriechu viac než svetlo spravodlivosti a svätosti. Taktiež nám hovorí, že v situácii, v ktorej sa momentálne nachádzame, si zaslúžime byť poslaní na večnosť do pekla.

Otázky, ktoré si teraz potrebujeme položiť, sú tieto: Ako zareagujeme na vyhlásenia o našej hriešnosti? Budeme sa nad nimi pohoršovať? Budeme sa aj naďalej brániť, zľahčujúc svoje hriechy? Alebo akceptujeme Boží verdikt ohľadom svojich životov, činiač pokánie zo svojich hriechov?

Pozrime sa teraz na to, ako reagoval izraelský ľud na voči nemu vyneseny Boží verdikt. Nezabudnime, že už počuli kázanie Jána Krstiteľa, Božieho hlásateľa, Božieho nástroja na prebudenie z ich hriešneho stavu. Ako zareagovali títo Židia, keď im Ján povedal, že sú hriešnici, ktorí si zaslúžia Božie od-

súdenie? Boli nahnevaní a pohoršení? Otočili sa Jánovi chrbtom, odmietajúc jeho slová ako slová šialeného fanatika? Nie, ani trochu, naša pasáž nám hovorí, že: „A všetok ľud počujúc to, i publikáni, uznali Boha za spravodlivého pokrstiac sa krstom Jánovým.“ Masy ľudí boli pokrstené.

Prečo to bolo také významné? Bolo to dôležité, pretože Jánov krst bol krstom pokánia. Inými slovami, ľudia úprimne rozpoznali svoj hriešny stav – uvideli, že ich cesta bola nesprávna a že Božia cesta je správna. A svoju túžbu po odpustení a očistení od hriechov vyjadrili tým, že sa podrobili Jánovmu krstu. Ján rozhodne odmietal krstiť tých, ktorí neboli ochotní opustiť svoje hriechy. Všeobecná reakcia na službu Jána bola, že ľudia činili pokánie a podstupovali krst na znak svojej túžby očistiť sa a mať odpustené hriechy.

No bola tu ďalšia skupina ľudí, ktorí tiež počuli Jánovo kázanie, ale reagovali naň úplne odlišným spôsobom. Boli to farizeji a zákonníci. Odmietali byť pokrstení Jánom, ale neodmietali ani tak Jána, ako samotného Boha! Pamätajte, že Ján bol Božím poslom. Preto Ježiš hovorí: „Ale farizeji a zákonníci, keďže sa mu nedali krstiť, zmarili úmysel, ktorý mal Boh s nimi.“ (ev. preklad) Úmysel môžeme v tomto význame chápať ako príkaz, nariadenie – teda odmietli Boží príkaz. Prečo ho ale odmietli? Pretože považovali samých seba za príliš dobrých; bolo pod ich dôstojnosť spájať sa s obyčajnými ľuďmi a nechať sa pokrstiť ako oni. Takže tým, že odmietli byť pokrstení, jasne odmietli konať Božiu vôľu. Mohli by sme povedať, že milovali (s)

poznávať Božiu vôľu – študovali ju totiž už mnoho rokov -, ale neradi ju činili.

Nuž, priateľu, zaujímalo by ma, či sa nájdeš v jednej z týchto dvoch kategórií. Nepýtam sa, či si už bol pokrstený alebo nie; v každom ohľade bol Jánov krst len niečím dočasným, akousi prípravou na príchod Ježiša. Po príchode Ježiša už nie je žiaden krst pokánia (ako samostatný akt) potrebný. To však neznamená, že pokánie už dnes nie je dôležité. Dnes stále rovnako platí, že bez pokánia nikto nemôže vstúpiť do Božieho kráľovstva. Bral si niekedy vážne do úvahy Boží verdikt týkajúci sa tvojich hriechov? V Pavlovom Liste Rimanom čítame, že: „... všetci zhrešili a postrádajú slávy Božej“ (Rímskym 3:23) a pojem „všetci“ zahŕňa mňa aj teba.

Už skôr sme hovorili o tom, že Božím verdiktom o našom živote je, že milujeme viac tmu než svetlo, pretože naše skutky sú zlé. Boh aj v dnešnej dobe hovorí k ľuďom, aby zo srdca činili pokánie a odvrátili sa od svojich hriechov. Robí tak nie cez nového Jána Krstiteľa, ale skrze Písmo – teda cez jeho slová určené pre nás, a to prostredníctvom ľudí, ktorí verne hlásajú a učia z Písma. Naozaj chceš byť ako farizeji a zákonníci, ktorí odmietli činiť pokánie, pretože boli príliš hrdí a samospravodliví, aby prijali fakt, že sú hriešnici, ktorí potrebujú Božie odpustenie? Aké tragické, že najviac nábožní ľudia v krajine boli pravdepodobne najďalej od nebeského kráľovstva, pretože odmietli činiť pokánie. Nesnažme sa urobiť rovnako smrteľnú chybu.

Michael Steedman

Ó, vyvolená Cirkev!

1. Ó, vyvo - lená Cirkev, to bude krásny deň:

Pán z neba slávy prí - de, ty vzlietneš hor nad zem!

Tvoj Ženich, plný lá - sky, ťa k Sebe privinie

a ty Mu v svätej túžbe na hrudi spočinieš.

ZBOR:

Triumfom skončí viera, nádej sa na - pl - ní,

večnosti svetlo slávne ťa krásou o - sl - ní.

Zriet' budeš kráľov Kráľa v nebesiach tvárou v tvár,
 zložíš Mu k nohám vďaku, že dal ti spásy dar.

2. Tam v ríši Božej slávy
 vlast' krásna čaká ťa,
 tam v strede vykúpených
 v šat biely odiata
 piet' budeš novú pieseň,
 vždy Pána velebit',
 že splnil všetky sľuby,
 že hodno preňho žiť.

Zbor:

3. Ó, ako to len bude,
 keď slávny uzrieš cieľ,
 keď naveky ťa z boja
 vychváti Spasiteľ?!
 Či skoro nechceš uzriet
 svoj domov, paliem kraj?
 Vo vrúcnej volaj prosbe:
 „Príď, Pane, nemeškaj!“

Zbor:

Prosba redakcie

Milí odberatelia časopisu *Solas*! Prosíme vás, aby ste nám nezabudli oznámiť akúkoľvek zmenu adresy, na ktorú vám časopis zasielame. Ak tak zabudli urobiť vaši príbuzní alebo známi, urobte to, prosíme, za nich. Zmenu nahláste písomne na poštovú adresu redakcie (Redakcia *Solas*, P. O. Box 76, 010 07 Žilina 7), alebo k tomu použijete kontaktný formulár web stránky časopisu (<http://casopis.solas.sk/kontakt/kontakty/kontakt>), alebo zatelefonujte na číslo +421 948 444 155.

Ďakujeme.

Redakcia *Solas*

Solas číslo 39, 11. ročník, leto 2018

Časopis *Solas* vydáva občianske združenie Solas, Smreková 11, 010 07 Žilina 7. IČO: 42064619. Je evidovaný Ministerstvom kultúry SR pod číslom EV 22/08.

Vychádza štyrikrát do roka.

Je nepredajný. Odberateľom ho zasielame bezplatne.

Číslo 39 vyšlo 4. júna 2018 v náklade: 2 380 ks.

Tlač: Alfa print, s. r. o. Martin, www.alfaprint.sk

Žiadosti o zaradenie do zoznamu odberateľov pošlite na poštovú alebo e-mailovú adresu redakcie.

Dobrovoľné finančné príspevky a dary môžete posilať na účty:

Z územia Slovenska: VÚB Žilina, číslo účtu: SK080200000002486916455;

Z Českej republiky: Poštovní spořitelna, číslo účtu: 247761864/0300

Zo zahraničia: Číslo účtu v tvare IBAN: SK080200000002486916455,

SWIFT: SUBASKBX; VÚB, Mlynské nivy 1, SK 829 90 Bratislava 25, Slovakia.

Fotografie: Redakcia *Solas*

Zodpovedný redaktor: Drahoslav Vajda, <http://drahoslav.solas.sk>

Adresa redakcie: Redakcia *Solas*, P. O. Box 76, 010 07 Žilina 7, Slovensko

(Address: Editorial Board *Solas*, P. O. Box 76, SK 010 07 Žilina 7, Slovakia, Europe)

tel.: +421 948 444 155

e-mail: redakcia.solas@solas.sk; solas@solas.sk

www.solas.sk; casopis.solas.sk; blog.solas.sk

ISSN 1337-883X

SOLA SCRIPTURA
SOLUS CHRISTUS
SOLA GRATIA
SOLA FIDE
SOLI DEO GLORIA

**Radujme sa a plesajme a vzdajme jemu
chválu, lebo prišla svadba Baránkova,
a jeho manželka sa prihotovila.**

**A dalo sa jej, aby sa obliekla do čistého
a nádherného kmentu, lebo tým
kmentom sú skutky spravodlivosti
svätých.**

**...Blahoslavení povolání k večeri svadby
Baránkovej!**

Zjavenie 19:7-9

Jedine Bohu patří sláva

**Časopis Solas je, alebo sa môže stať, aj vašim časopisom.
Čítajte a rozširujte ho. Prispievajte svojimi článkami, svojím svedectvom.
Podporujte ho modlitebne, podporujte ho finančne.**

www.solas.sk